

Sygnatura akt II AKa 381/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogusław Tocicki (spr)

Sędziowie: SSA Andrzej Kot

SSA Stanisław Rączkowski

Protokolant: Anna Turek

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prok. Apel. Tadeusza Kaczana

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2015 r.

sprawy **A. G. (1)**

oskarżonego z art. 296 § 3 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego, prokuratora i oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 9 kwietnia 2014 r. sygn. akt III K 40/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. G. (1) w ten sposób, że:

a) **uznaje oskarżonego A. G. (1) za winnego tego, że w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku w K., pełniąc – z powołania Ministra Gospodarki, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku – funkcję Dyrektora Instytutu (...) z/s w K., a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 21 listopada 2004 roku – z powołania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – funkcję Kierownika wskazanej jednostki badawczo – rozwojowej, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązków go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających z ustawy, aktu powołania i uregulowań wewnętrznych (...) działał na jego szkodę, czym łącznie spowodował znaczną szkodę majątkową w łącznej wysokości nie mniejszej niż 654.160,75 złotych na szkodę (...), a tym samym Skarbu Państwa, w ten sposób, że:**

1) **w dniu 6 maja 2003 roku, działając z naruszeniem wiążących go i obowiązujących wówczas przepisów: art. 46a ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 25 lipca 1985r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2001r. Nr 33, poz. 388), nie dopełniając ciążącego na nim obowiązku zawiadomienia organu założycielskiego którym wówczas był Minister Gospodarki, o zamiarze zbycia 281 udziałów, jakie (...) posiadał w spółce prawa handlowego (...) sp. z o.o., w tym o zawartej w tym zakresie umowie – porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2003 roku, w którym cenę jednego udziału określono na 100 złotych, a także obowiązku podjęcia czynności zmierzających do**

ustalenia wartości rynkowej wspomnianych udziałów, zawarł umowę sprzedaży wspomnianych udziały celem umorzenia (...) sp. z o.o. za kwotę łączną 28.100,- złotych, czym spowodował szkodę w majątku Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa, na łączną kwotę nie mniejszą niż 126.450,- złotych;

2) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciążących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), oraz ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 274.310,18 złotych;

3) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciążących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że pomimo obowiązujących zapisów umowy z dnia 9 czerwca 1989 roku, zawartej między (...), a (...) sp. z o.o. w K. na organizację narad dyrektorów, konferencji, sympozjów, szkoleń, etc. oraz jej aneksów, doprowadził do ponoszenia przez Instytut dodatkowych, ponad ustaloną cenę umowną, z powyższego tytułu nieuzasadnionych kosztów w łącznej wysokości 30.884,44 zł, związanych z organizowanymi przez (...) dla (...) naradami dyrektorów i służb, czym działał na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa;

4) w okresie od dnia 20 września 2000 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, nie mając zamiaru, ani możliwości zatrudnienia w (...) absolwentów studiów wyższych, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że podpisywał ze studentami, rekrutującymi się głównie z rodzin pracowników Instytutu i znajomych dyrektora, umowy w przedmiocie przyznania stypendiów fundowanych oraz płatnych praktyk studenckich, które w przypadku braku możliwości zatrudnienia w (...), były stypendiami bezzwrotnymi, czym łącznie spowodował szkodę w wysokości 183.110,- złotych działając na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa a w szczególności:

- w okresie od 20 września 2000 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 9.300,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) I. D., której kierunek studiów (politologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...),
- w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 7.440,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) B. C., której kierunek studiów (socjologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...),
- w okresie od stycznia 2002 roku udzielał stypendiów fundowanych wbrew rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), które nie przewidywało możliwości tworzenia funduszu stypendialnego i czynienia odpisów na ten fundusz, w tym: za 2002r. – w wysokości 57.150,- złotych; za 2003r. – w wysokości 55.880,- złotych oraz za 2004r. – w wysokości 53.340,- złotych, w tym także bezzasadnie: I. D., B. C. i K. F., których kierunki studiów nie były związane z zakresem działalności i prac badawczych (...);

5) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, wbrew obowiązującym regulacjom w przedmiocie przydzielania nagród z (...) Dyrektora (...)tworzonej z (...), a to

Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 1991 roku, Rozporządzenia Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo - rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764) oraz Zarządzeń Dyrektora Instytutu: nr 15 z dnia 10 grudnia 2001r. oraz nr 5 z dnia 5 kwietnia 2004r. przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że przyznał nagrody w łącznej kwocie 39.406,13 złotych osobom niezwiązanym zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, z pracą badawczą oraz wdrożeniową, tj. adwokatowi M. S. (1) w kwocie 30.500,- złotych, oraz radcy prawnemu P. B. w kwocie 8.906,13 złotych, podczas gdy środki zdeponowane na wymienionej rezerwie winny być przeznaczane na wypłatę nagród pracownikom Instytutu lub osobom spoza Instytutu za wkład pracy w osiągnięciu efektów przez podmiot wdrażający wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych jednostki badawczo - rozwojowej i przekazujący środki na rzecz Instytutu;

tj. przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 296 § 1 k.k. wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

b) na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 633 k.p.k. zasądza od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa 5/6 kosztów sądowych za postępowanie przed sądem I instancji, na co składają się wydatki Skarbu Państwa w tym postępowaniu oraz w postępowaniu przygotowawczym, bez opłaty, a nadto stwierdza, że pozostałe koszty tego postępowania ponosi Skarb Państwa;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres 3 (trzech) lat próby;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. G. (1) utrzymuje w mocy;

IV. na podstawie art. 635 k.p.k. oraz art. 627 k.p.k. zasądza od oskarżonego A. G. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego Instytutu (...) w K. 600,- (sześćset) zł tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

V. na podstawie art. 635 k.p.k. zasądza od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa 2.900,- (dwa tysiące dziewięćset) złotych tytułem przypadających na niego koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, na co składa się 20,- złotych zryczałtowanych wydatków Skarbu Państwa w tym postępowaniu z tytułu doręczenia pism i wezwań oraz 2.880,- złotych tytułem opłaty za obie instancje.

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w Opolu oskarżył A. G. (1) o to, że:

w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku w K., pełniąc – z powołania Ministra Gospodarki, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku – funkcję Dyrektora Instytutu (...) z/s w K., a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 21 listopada 2004 roku – z powołania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – funkcję Kierownika wskazanej jednostki badawczo – rozwojowej, poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...) działał na jego szkodę, w ten sposób, że:

6) w dniu 6 maja 2003 roku, działając z naruszeniem wiążącego go przepisu art. 5 a ust.1 Ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 roku o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. Nr 106, poz.493 z późn. zm) nie dopełnił ciążących na nim obowiązków w ten sposób, że zaniechał dokonania wyceny celem ustalenia wartości rynkowej pakietu 281 udziałów, jakie (...) posiadał w spółce prawa handlowego (...) sp. z o.o. a które zamierzał zbyć w/w spółce, a także nie wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody przez Ministra Skarbu Państwa na rozporządzenie pakietem posiadanych udziałów, jak również nie zawiadomił organu założycielskiego jakim

wówczas był Minister Gospodarki o zamiarze dokonania w/w czynności prawnej, a następnie zawarł, poprzedzoną wcześniejszymi ustaleniami, w tym zawartymi w umowie – porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2003 roku, umowę zbycia celem umorzenia w/w 281 udziałów, przyjmując cenę jednego udziału na kwotę 100 złotych, mimo, iż wartość księgowa udziału wynosiła 4 014, 40 złotych, zaś wyliczona przez biegłego wartość rynkowa jednego udziału wynosiła 2947 złotych, czym spowodował szkodę w majątku Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa, na łączną kwotę 1 099 946,40 złotych;

7) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz.U. Nr 153, poz. 1764), oraz Ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.02.112.981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 270 122,65 złotych;

8) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że systematycznie, począwszy od aneksu datowanego na dzień 8 grudnia 1998 roku rokrocznie podpisywał aneksy do umowy z dnia 9 czerwca 1989 roku, zawartej między (...), a (...) sp. z o.o. w K. na organizację narad dyrektorów, konferencji, sympozjów, szkoleń, etc., przy czym już wskazany wyżej aneks, a następnie aneks z dnia 13 grudnia 1999 roku czyniły nieważną wskazaną umowę, gdyż w świetle Ustawy o zamówieniach publicznych z dnia 29 sierpnia 1997 roku wszelkie zmiany warunków umowy (jakie wskazane aneksy zawierały) przerywały umowy zawarte przed wejściem w życie tej ustawy, co wskazuje, że w wyniku tych działań Instytut poniósł szkodę w łącznej wysokości 109 702,77 złotych, na którą wpływ miały tak wydatki z tytułu bezprawnego funkcjonowania w obrocie wskazanej umowy (ryczałty miesięczne), jak też refakturyzowane wydatki ponoszone przez (...) z tytułu kosztów związanych z organizowanymi przez (...) naradami dyrektorów i służb, podczas gdy świadczone usługi w postaci zarówno narad i szkoleń, jak również wydawanych przez w/w kwartalnych biuletynów informacyjnych były nieprzydatne dla zleceniobiorcy, działając na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa;

9) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, nie mając zamiaru, ani możliwości zatrudnienia w (...) absolwentów studiów wyższych, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że podpisywał ze studentami, rekrutującymi się głównie z rodzin pracowników Instytutu i znajomych dyrektora, umowy w przedmiocie przyznania stypendiów fundowanych, oraz płatnych praktyk studenckich, które w przypadku braku możliwości zatrudnienia w (...), były stypendiami bezzwrotnymi, a dodatkowo, od stycznia 2002 roku czynił to wbrew rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo - rozwojowych (Dz.U. Nr 153, poz. 1764), które zakazywało tworzenia funduszu stypendialnego i czynienia odpisów na ten fundusz, i tak:

- za rok 1999 - 32 255 złotych,
- za rok 2000 - 31 336 złotych,
- za rok 2001 - 53 320 złotych,
- za rok 2002 - 57 150 złotych,
- za rok 2003 – 55 880 złotych,
- za rok 2004 - 55 183 złotych,

czym łącznie spowodował szkodę w wysokości 285 124 złotych działając na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa.

10) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, pod pretekstem powierzenia n/w pracownikom stanowisk pełnomocników i koordynatorów przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dysponowania finansami publicznymi w ten sposób, że przyznawał wybranym pracownikom (...) niezgodne z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy premie do wynagrodzenia i tak:

a) H. A., z tytułu powołania na stanowisko (...)w okresie od 1 sierpnia 2000 roku do 31 lipca 2001 roku premię w wysokości 140% wynagrodzenia zasadniczego, zwiększoną z dniem 1 sierpnia 2001 roku do 170%, a następnie z dniem 1 lutego 2002 roku na okres do 31 grudnia 2002 roku premię w wysokości 140% wynagrodzenia zasadniczego z tytułu opracowania dotyczącego działalności rozwojowej, a następnie w okresie 1 lutego 2002 roku do 31 grudnia 2002 roku premię w wysokości 170% i dalej do dnia 31 grudnia 2003 roku za dalsze koordynowanie wskazanych prac, premię w wysokości 140%, co dało łącznie w opisanym okresie kwotę 93 297,60 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

b) A. A., z tytułu powołania w okresie od 1 lutego 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...)premię w wysokości 250% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac leżało w zakresie obowiązków innej osoby zatrudnionej w (...), co łącznie dało kwotę 48 902,70 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

c) A. B., z tytułu powołania w okresie od 1 maja 2001 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...), premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac leżało w podstawowym zakresie obowiązków zarówno w/w jak i w gestii innych pracowników co łącznie dało kwotę 34 689,60 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

d) J. D., z tytułu powołania w okresie od 1 maja 2001 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...) premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac leżało w podstawowym zakresie obowiązków w/w, co łącznie dało kwotę 28 124,81 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

e) W. H., z tytułu z opracowania, nadzoru i realizacji produkcji małotonażowej środka nawilżającego w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 28 lutego 2004 roku premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, oraz od dnia 1 marca 2004 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac, pozostawało w gestii poszczególnych wydziałów badawczych Instytutu, co łącznie dało kwotę 11 563,20 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

f) L. I., z tytułu powołania w okresie od 1 stycznia 2002 roku na stanowisko (...) a następnie (...)(...)premię w wysokości 90% wynagrodzenia zasadniczego, podwyższoną w okresie od 1 stycznia 2003 roku do 150% wynagrodzenia zasadniczego, a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku zmienioną na 120% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac, leżało w podstawowym zakresie obowiązków w/w, co łącznie dało kwotę 65 554 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

g) M. K. (1), z tytułu powołania w okresie od 1 października 2000 roku na stanowisko (...) do C. premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, podwyższoną od 1 maja 2001 roku do 150% wynagrodzenia zasadniczego, a następnie od 1 sierpnia 2001 roku do 180% wynagrodzenia zasadniczego, zmniejszoną następnie od 1 lutego 2002 roku do 150% wynagrodzenia zasadniczego i od 1 lutego 2003 roku do 1 czerwca 2003 roku do 95% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy koordynowanie w/w prac, pozostawało w gestii innego wydziału instytutu, co łącznie dało kwotę 64 374,85 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

h) L. K., z tytułu powołania w dniu 15 czerwca 2000 roku na stanowisko (...)premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierał od 1 lipca 2000 roku do 31 grudnia 2003 roku, zwiększoną następnie od 1 lipca 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku do 140% wynagrodzenia zasadniczego, przy czym od 1 lutego 2003 roku funkcją jaką pełnił została uwzględniona w zakresie jego wyłącznych obowiązków, zaś do 31 stycznia 2003 roku pobierał premię

we wspomnianej wyżej wysokości za czynności mieszczące się w zakresie obowiązków innych pracowników, co łącznie dało kwotę 26 280 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

i) I. K., z tytułu powołania na stanowisko (...) (...) premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, którą w/w pobierała w okresie od 1 lipca 2000 roku do dnia 31 stycznia 2002 roku, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków, co łącznie dało kwotę 12 380,80 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

j) M. K. (2), księgowej ds. płac w okresie od dnia 1 września 2003 roku z tytułu ustalenia kapitału początkowego dla pracowników Instytutu premię w wysokości 90% wynagrodzenia zasadniczego, zaś od 1 marca 2004 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego z tytułu pełnienia funkcji (...), podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków, jako pracownika na stanowisku księgowej, co łącznie dało kwotę 17 055,82 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

k) M. M. (1), z tytułu powołania w okresie od 1 lutego 2003 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...) dla (...) premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków, co łącznie dało kwotę 32 171,10 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

l) S. M., z tytułu powołania w okresie od 1 lutego 2001 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...) premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jego obowiązków, co łącznie dało kwotę 62 128,20 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

m) J. M. (1), z tytułu powołania w okresie od 1 września 2002 roku na stanowisko (...) premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, podwyższoną następnie w okresie od 1 czerwca 2004 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku do 120% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jego obowiązków, co łącznie dało kwotę 47 742 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

n) N. N., z tytułu powołania w dniu 31 grudnia 2001 roku na stanowisko (...) (...) premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, przysługującą od 1 lutego 2002 roku i obowiązującą do dnia 31 grudnia 2002 roku, zaś od dnia 1 marca 2003 roku podwyższoną do 150% wynagrodzenia zasadniczego z tytułu pełnienia funkcji koordynatora w takim samym zakresie, a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku premię w wysokości 100%, wynagrodzenia zasadniczego i od 1 marca 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku premię w wysokości 120% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków jako (...), co dało w całości 39 011 złotych, ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

o) A. P. (1), z tytułu powołania w dniu 1 marca 2004 roku na stanowisko (...) premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierała do dnia 31 grudnia 2004 roku, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków, co łącznie dało kwotę 13 519,60 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

p) Z. P., z tytułu powołania w dniu 1 lipca 1999 roku na stanowisko (...)ze Spółką (...) w sprawach majątkowych i w zakresie restrukturyzacji Instytutu premię w wysokości 140% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierała do dnia 30 czerwca 2000 roku, zwiększoną następnie w okresie od 1 lipca 2000 roku do 170% wynagrodzenia zasadniczego, a od 1 sierpnia 2001 roku z tytułu powołania na stanowisko (...) (...) premię w wysokości 220% wynagrodzenia zasadniczego, obniżoną w dniu 1 lutego 2002 roku do 180% wynagrodzenia zasadniczego a od 1 kwietnia 2002 roku obniżoną do 100% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierała do dnia 31 grudnia 2003 roku, podczas gdy funkcja ta pokrywała się z zakresem koordynacji powierzonej H. A., co łącznie dało kwotę 99 652,30 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

q) H. P., z tytułu powołania w okresie od 1 sierpnia 2000 roku na stanowisko (...)premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, podwyższoną następnie od dnia 17 września 2004 roku do 100% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierała do dnia 31 grudnia 2004 roku, podczas gdy w/w czynności mieściły się w zakresie

obowiązków innych pracowników co łącznie dało kwotę 36 602,20 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

r) T. Ć., z tytułu powołania w okresie od 1 lutego 2001 roku na stanowisko (...) premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego zmniejszoną następnie od 1 lutego 2002 roku do 70% wynagrodzenia zasadniczego, a od 1 stycznia 2004 roku premię w wysokości 90% wynagrodzenia zasadniczego którą pobierała do dnia 31 grudnia 2004 roku, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków, co łącznie dało kwotę 43 652,35zł ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

s) J. S. (1), z tytułu powołania w okresie od 1 listopada 2004 roku na stanowisko (...)premię w wysokości 120% wynagrodzenia zasadniczego, którą pobierała do dnia 31 grudnia 2004 roku, za koordynowanie działań mieszczących się w zakresie kompetencji innej osoby zatrudnionej w (...), co łącznie dało kwotę 3 971,20 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

t) J. S. (2), z tytułu powołania w okresie od 1 grudnia 2003 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku na stanowisko (...), a następnie (...)premię w wysokości 100% wynagrodzenia zasadniczego, za czynności leżące w kompetencji innego wydziału, co łącznie dało kwotę 13 665,60 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

u) B. T. (1), z tytułu powołania w okresie od 1 października 2000 roku do dnia 31 grudnia 2003 roku na funkcję (...), premię w wysokości 80% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności mieściły się w zakresie obowiązków innych pracowników, co łącznie dało kwotę 31 828 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

v) B. T. (2), z tytułu powierzenia w okresie od 1 lipca 2003 roku do 30 kwietnia 2004 roku funkcji (...) B. (...)w Zespole (...) (...) premię w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego, a następnie w okresie od 1 maja 2004 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku premię w wysokości 65% wynagrodzenia zasadniczego, pomimo tego, iż nie pełnił już żadnej funkcji, podczas, gdy (...) przewidywał odpowiednio 40% premii dla kierowników i 28% premii dla pozostałych pracowników, co łącznie dało kwotę 7 201,41 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...),

w) K. W., w związku z powierzeniem jej w okresie od 1 września 2003 roku do 31 grudnia 2004 roku zadania ustalenia kapitału początkowego dla pracowników Instytutu premię w wysokości 90% wynagrodzenia zasadniczego, podczas gdy w/w czynności należały do podstawowego zakresu jej obowiązków oraz innej osoby, co łącznie dało kwotę 12 395,80 złotych ponad przysługującą premię przewidzianą (...);

11) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, wbrew obowiązującym regulacjom w przedmiocie przydzielania nagród z R. Dyrektora (...) tworzonej z (...), a to Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 1991 roku, Rozporządzenia Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001 roku, oraz Zarządzeń Dyrektora Instytutu nr (...) z dnia 10 grudnia 2001 roku oraz nr (...) z dnia 5 kwietnia 2004 roku przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że przyznał nagrody w łącznej kwocie 39 406,13 złotych osobom nie związanym zarówno bezpośrednio jak i pośrednio z pracą badawczą oraz wdrożeniową, tj. adwokatowi M. S. (1) w kwocie 30.500,00 złotych, oraz radcy prawnemu P. B. w kwocie 8.906,13 złotych, podczas gdy środki zdeponowane na w/w rezerwie winny być przeznaczane na wypłatę nagród pracownikom Instytutu lub osobom spoza Instytutu za wkład pracy w osiągnięciu efektów przez podmiot wdrażający wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych jednostki badawczo - rozwojowej i przekazujący środki na rzecz Instytutu;

czym łącznie spowodował szkodę majątkową w wielkich rozmiarach w łącznej wysokości 2 650 066,09 złotych na szkodę (...), a tym samym Skarbu Państwa, **tj. o przestępstwo z art. 296 § 3 k.k.** (k. 10543-10630).

W pierwszym wyroku zapadłym w tej sprawie w dniu 4 września 2012r. sygn. akt III K – 67/11 (k. 10999-11008, 11024-11130) Sąd Okręgowy w Opolu orzekł następująco:

I. przyjął, że działanie A. G. (1) w ramach zarzutu aktu oskarżenia polegało na tym, że w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku w K., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, pełniąc – z powołania Ministra Gospodarki, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku – funkcję Dyrektora Instytutu (...) z/s w K., a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 21 listopada 2004 roku – z powołania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – funkcję Kierownika wskazanej jednostki badawczo – rozwojowej, poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...) działał na jego szkodę, w ten sposób, że:

- w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz.U. Nr 153, poz. 1764), oraz Ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.02.112.981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 274.310,18 złotych;
- w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że pomimo obowiązujących zapisów umowy z dnia 9 czerwca 1989 roku, zawartej między (...), a (...) sp. z o.o. w K. na organizację narad dyrektorów, konferencji, sympozjów, szkoleń, etc. oraz jej aneksów, doprowadził do ponoszenia przez Instytut dodatkowych, ponad ustaloną cenę umowną, z powyższego tytułu nieuzasadnionych kosztów w łącznej wysokości 30.884,44 zł, związanych z organizowanymi przez (...) dla (...) naradami dyrektorów i służb, czym działał na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa;
- w okresie od dnia 1 stycznia 2002 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że podpisywał ze studentami, umowy w przedmiocie przyznania stypendiów fundowanych, oraz płatnych praktyk studenckich, czyniąc to wbrew rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo - rozwojowych (Dz. U. Nr 153, poz. 1764), które nie przewidywało możliwości tworzenia funduszu stypendialnego i czynienia odpisów na ten fundusz, i tak:

- za rok 2002 – 57.150 złotych,

- za rok 2003 – 55.880 złotych,

- za rok 2004 – 55.183 złotych,

czym łącznie spowodował szkodę w wysokości 166.213 złotych działając na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa;

- w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, wbrew obowiązującym regulacjom w przedmiocie przydzielania nagród z R. Dyrektora (...) tworzonej z (...), a to Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 1991 roku, Rozporządzenia Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001 roku, oraz Zarządzeń Dyrektora Instytutu nr (...) z dnia 10 grudnia 2001 roku oraz nr (...) z dnia 5 kwietnia 2004 roku przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że przyznał nagrody w łącznej kwocie 39 406,13 złotych osobom nie związanym zarówno bezpośrednio jak i pośrednio z pracą badawczą oraz wdrożeniową, tj. adwokatowi M. S. (1) w kwocie 30.500,00 złotych, oraz radcy prawnemu P. B. w kwocie 8.906,13 złotych, podczas gdy środki zdeponowane na w/w rezerwie winny być przeznaczane na wypłatę nagród pracownikom Instytutu lub osobom spoza Instytutu za wkład pracy w osiągnięcie efektów przez podmiot wdrażający wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych jednostki badawczo - rozwojowej i przekazujący środki na rzecz Instytutu, czym łącznie spowodował znaczną szkodę majątkową w łącznej wysokości 510.813,75 na szkodę (...), a tym samym Skarbu Państwa;

stwierdzając, że zachowanie to wyczerpało dyspozycję przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. postępowanie karne umorzył;

II. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz A. G. (1) kwotę 1918,80 złotych tytułem zwrotu poniesionych kosztów z tytułu obrony.

III. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

W wyniku apelacji wniesionych na niekorzyść oskarżonego przez prokuratora i oskarżyciela posiłkowego, wyrokiem z dnia 13 lutego 2013r. sygn. II AKa – 356/12 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 4 września 2012r. sygn. akt III K – 67/11 i sprawę przekazał temu sądowi do ponownego rozpoznania (k. 11188, 11189-11207).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2014r. sygn. akt III K – 40/13 (k. 11415-11420, 11430-11519) Sąd Okręgowy w Opolu orzekł następująco:

I. w ramach czynu zabronionego opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku oskarżonego A. G. (1) uznał za winnego tego, że w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku w K. pełniąc – z powołania Ministra Gospodarki, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku – funkcję Dyrektora Instytutu (...) z/s w K., a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 21 listopada 2004 roku – z powołania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – funkcję Kierownika wskazanej jednostki badawczo – rozwojowej, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w zamiarze ewentualnym, poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...), dotyczących m.in. dbania o interes Instytutu, działał na jego szkodę, w ten sposób, że nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz.U. Nr 153, poz. 1764), oraz ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.02.112.981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi (...) z/s w K., a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 274.310,18 złotych, tj. popełnienia przestępstwa z art. 296 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 296 §1 k.k. wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 §1 i 2 k.k. oraz art. 70 §1 pkt 1) k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat próby;

III. na podstawie art. 71 §1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 180 (sto osiemdziesiąt) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość dziennej stawki na 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych);

IV. na podstawie art. 41 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zajmowania stanowisk kierowniczych w przedsiębiorstwach państwowych oraz spółkach handlowych Skarbu Państwa, z którymi wiąże się posiadanie uprawnień do dysponowania finansami publicznymi na okres 2 (dwóch) lat;

V. na podstawie art. 63 §1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 17 stycznia 2006r.;

VI. na podstawie art. 627 k.p.k. zw. z art. 616 § 1 pkt 2) k.p.k. zasądził od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Instytutu (...) z/s w K. kwotę 3.480,- zł tytułem kosztów ustanowienia pełnomocnika w sprawie;

VII. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w części w kwocie 10.000,- zł, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalniając go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych ponad 10.000,- zł.

Powyższy wyrok zaskarżyły następujące strony procesowe:

- 1) Prokurator Okręgowy w Opolu – na niekorzyść oskarżonego A. G. (1) (k. 11511-11519);
- 2) oskarżyciel posiłkowy – Instytut (...) w K., za pośrednictwem swojego pełnomocnika z wyboru, adw. J. P. – w całości (k. 11547-11550, 11551-11554);
- 3) oskarżony A. G. (1), za pośrednictwem swojego obrońcy z wyboru, adw. C. G. – w całości (k. 11520-11533, 11534-11546).

Prokurator Okręgowy w Opolu, powołując się na przepisy art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. orzeczeniu temu **zarzucił**:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na wyprowadzeniu przez Sąd meriti błędnego wniosku o braku dowodów przesądzających o tym, że oskarżony A. G. (1) w zakresie wszystkich wskazanych w zarzucie bezprawnych zachowań sprowadzających się do:

- ponoszenia wydatków w kwocie 30.884,44 złotych z tytułu współpracy z (...) Sp. z o. o z/ S w K. dotyczącej organizacji narad dyrektorów, konferencji, sympozjów oraz szkoleń,
- przyznawania przez oskarżonego w latach 1999 – 2004 bezzwrotnych stypendiów fundowanych w łącznej kwocie 182.953 złotych,
- przyznawania nagród z R. Dyrektora (...) tworzonej ze środków Funduszu Wdrożeniowego adwokatowi M. S. (1) oraz radcy prawnemu P. B. w łącznej kwocie 39.406,13 złotych,
- zbycia w dacie 6 maja 2003 roku, celem umorzenia 281 udziałów jakie (...) posiadał w spółce (...), a które dodatkowo obarczone zostało niewłaściwą oceną Sądu meriti, jakoby popełnione zostało co najwyżej nieumyślnie, jak również, aby zachowanie to nie wywołało skutku w postaci umorzenia udziałów a tym samym, aby wyrządziło szkodę w majątku (...), co wyklucza możliwość przypisania oskarżonemu wszystkich znamion przestępstwa niegospodarności z art. 296 § 3 k.k., podczas gdy okoliczności faktyczno – prawne zbycia rzeczonych udziałów jednoznacznie świadczą o tym, że A. G. (1) zarzucanego mu czyn dopuścił się w pełni umyślnie obejmując swoim zamiarem również wyrządzenie szkody (...),

nie działał w wykonaniu tego samego, z góry powziętego zamiaru realizacji znamion czynu zabronionego z art. 296 § 3 k.k., co w konsekwencji skutkowało pominięciem wszystkich tych zachowań w opisie czynu, podczas gdy prawidłowa ocena zachowania oskarżonego A. G. (1), na które składało się wielokrotne oraz podejmowane w krótkich odstępach czasu przekroczenie przez niego uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...) wyrządzające szkodę w majątku Instytutu prowadzą do wniosku przeciwnego nakazując uznać sprawstwo i zawinienie A. G. (1) także we wskazanym powyżej zakresie, w ramach jednego przestępstwa ciągłego z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art.12 k.k.;

2) obrazę przepisów postępowania, a to art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. polegającą na zaniechaniu przez Sąd Okręgowy w Opolu wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku w zakresie, w jakim zaniechał orzeczenia wobec oskarżonego zobowiązania do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, podczas gdy przesłanki formalne orzeczenia tego środka zostały spełnione a oskarżyciel o nałożenie na A. G. (1) takiego obowiązku wnioskował;

3) obrazę przepisów postępowania, a to art. 624 § 1 k.p.k. polegającą na zwolnieniu oskarżonego A. G. (1) od poniesienia w całości na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, podczas gdy sytuacja rodzina, majątkowa oraz wysokość osiąganych przez oskarżonego dochodów jak również względy słuszności nie wskazują na to, aby ich uiszczenie było dla oskarżonego zbyt uciążliwe.

Podnosząc wskazane zarzuty, na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. prokurator **wniósł**: uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu.

Oskarżyciel posiłkowy – Instytut (...) w K., za pośrednictwem swojego pełnomocnika z wyboru, adw. J. P., zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) błędy w ustaleniach faktycznych przyjęte za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia polegające na wadliwym przyjęciu, że:

a) oskarżony mógł swobodnie, bez żadnych ograniczeń wynikających z statusu kierowanej przezeń jednostki, ustalić cenę zbycia w celu umorzenia 281 udziałów w (...) sp. z o.o." należących do Instytutu (...), na kwotę 100 zł za każdy z nich, bez dokonania jakiegokolwiek weryfikacji ich rzeczywistej wartości, w wyniku czego doprowadził do uszczuplenia aktywów majątkowych kierowanej przez siebie jednostki o kwotę nie niższą niż dwa miliony złotych, doprowadzając w konsekwencji do wyrządzenia szkody w wielkich rozmiarach;

b) należące do (...) udziały w (...) sp. z o. o. podlegały zbyciu na rzecz tej spółki w reżimie umorzenia przymusowego określonego art. 199 § 2 k.s.h. (w brzmieniu obowiązującym w roku 2003), w związku z czym dla ustalenia ich wartości umorzeniowej należało przyjąć wartość księgową – a przyjęto kwotę 50 zł za każdy udział, co w oczywisty sposób do prowadziło do rażącego zaniżenia wyrządzonej przez oskarżonego szkody, a wręcz konstatacji iż w ogóle jej nie było;

c) sprzecznym ze stanem faktycznym i prawnym ustaleniu, że do zbycia 281 udziałów w (...) sp. z o. o. nie doszło wskutek zaistnienia tzw. bezskuteczności zawieszonyj wynikającej z bezczynności organu nadzoru, co w konsekwencji doprowadziło do wniosku, że (...) nie poniosło żadnej szkody, a wręcz jest dalej właścicielem umorzonych udziałów, przy całkowitym pominięciu konstytutywnego skutku w postaci ujawnienia zmian wynikających z umorzenia udziałów w Krajowym Rejestrze Sądowym;

2) naruszenie prawa materialnego, w tym art. 12 k.k. oraz art. 296 § 3 kk. przez brak ich zastosowania w sytuacji, gdy działania i zaniechania oskarżonego podejmowane w zakresie zarządzania mieniem (...) stanowiły nierozłączną całość, a poszczególne czynności zarządcze nie podlegały wyodrębnieniu funkcjonalnemu lub czasowemu, co w konsekwencji doprowadziło do zakwalifikowania wyodrębnionych jednostek redakcyjnych zawartych w akcie oskarżenia jako odrębnych przestępstw i w rezultacie do stwierdzenia przez Sąd I instancji, iż nie stanowią one przestępstw z uwagi na brak wypełnienia znamion ustawowych w postaci znacznej lub wielkiej szkody.

Podnosząc powyższe zarzuty, oskarżyciel posiłkowy, z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k., **wniósł o:**

- 1) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;
- 2) zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów zastępstwa adwokackiego.

Oskarżony A. G. (1), za pośrednictwem swojego obrońcy z wyboru, adw. C. G., powołując się na przepisy art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k., zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia mający wpływ na jego treść, polegający na wadliwym ustaleniu, że:

1) oskarżony działał „w wykonaniu z góry powziętego zamiaru” w zamiarze wynikowym, co skutkowało bezzasadnym przyjęciem konstrukcji art. 12 k.k. do zachowań oskarżonego za okres 1999-2004;

2) oskarżony odpowiada za wszystkie darowizny przyznane przez (...) w latach 1999-2004, wobec braku wykazania istnienia związku przyczynowo-skutkowego między powstaniem szkody u pokrzywdzonego jako wynik realizacji znamion czynnościowych wyłącznie przez oskarżonego;

3) wartość szkody wynosi 274.310,18 zł, mimo podwójnego zaliczenia do łącznej wartości szkody kwoty z tytułu darowizn rzeczowych oraz wskutek uznania jako darowizny płatności za faktury VAT i rachunki, a także w następstwie

uznania za darowizny świadczeń ekwiwalentnych, oraz w sytuacji bezzasadnego przyjęcia, iż wartość darowizn rzeczowych stanowi w ogóle szkodę w ramach czynu ciągłego, a także wobec nieprzeprowadzenia i nierozważenia dowodów na okoliczność rzeczywistej szkody z tytułu tzw. darowizn;

4) oskarżony działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w zamiarze ewentualnym poprzez przekroczenie uprawnień i przekroczenie obowiązków wyrządził (...) B. znaczną szkodę majątkową, podczas gdy ze zgromadzonych dowodów, w tym z wyjaśnień oskarżonego wynika, że nie obejmował umyślnością możliwości wyrządzenia szkody w znacznych rozmiarach, a skoro tak to in tempore crimini działała w warunkach usprawiedliwionego błędu co do okoliczności stanowiącej znamię typu czynu zabronionego z art. 28 § 1 k.k., a w konsekwencji czyn z art. 296 § 1 k.k. oskarżony mógł popełnić jedynie nieumyślnie, podczas gdy nadużycie zaufania jest przestępstwem o stronie podmiotowej wyłącznie umyślniej, a umyślnością sprawcy muszą być objęte wszystkie znamiona tegoż czynu, w tym możliwość wyrządzenia znacznej szkody majątkowej;

II. obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść skarżonego wyroku:

a) art. 2 § 2 k.p.k. poprzez przyjęcie za podstawę skarżonego orzeczenia niepełnych, a przez to nietrafnych ustaleń faktycznych, nie odpowiadających prawdzie obiektywnej, czym naruszono zasadę prawdy materialnej;

b) art. 5 § 2 k.p.k. wobec przypisania oskarżonemu sprawstwa w zakresie wszystkich darowizn dokonanych przez (...) B. w okresie 1999 – 2004, pomimo iż część z nich budzi wątpliwości w zakresie osoby polecającego jej dokonanie, a część pozostawała w zgodzie z celami statutowymi Instytutu, inne zaś stanowiły bezpodstawnie uznane za darowizny świadczenia ekwiwalentne;

c) art. 410 k.p.k. poprzez wydanie wyroku na podstawie tylko części całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, a więc z pominięciem innych istotnych (opisanych w petitum apelacji i jej uzasadnieniu) okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy;

d) art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie dyrektywy swobodnej oceny dowodów, wskutek naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w następstwie błędnego ustalenia wyżej wymienionych faktów, niustalenia, a zatem i nieuwzględnienia wszystkich okoliczności wskazanych w apelacji, które były istotne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, wynikiem czego było wydanie orzeczenia na podstawie niezwyfikowanych i nierozważonych ustaleń oskarżyciela w zakresie dotyczącym darowizn;

e) art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez:

- zbiorcze powołanie dowodów w uzasadnieniu skarżonego judykatu w zakresie przypisanych oskarżonemu darowizn, niewskazania jakie fakty w kwestii ilości i wielkości darowizn Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, nadto bez ich indywidualnego rozważenia, co uniemożliwia ustalanie, na podstawie których dowodów Sąd ustalił (lub nie ustalił) poszczególne fakty składające się na podstawę faktyczną skarżonego wyroku w zakresie darowizn, a w szczególności z jakiego dowodu wynika przypisana oskarżonemu świadomość i wiedza uzasadniająca przyjęcie, iż działał w zamiarze ewentualnym;
- niewskazanie, które dowody zgromadzone w postępowaniu dowodowym potwierdzają, iż oskarżony działał w wykonaniu z góry powziętego zamiaru;
- niezawarcie w uzasadnieniu tegoż wyroku rozważań i oceny dowodów oraz wykładni zastosowanego prawa, w tym jego subsumcji do przyjętego za ustalony stan faktyczny;

f) art. 424 § 2 k.p.k., wobec nieprzytoczenia w uzasadnieniu wyroku okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary grzywny (punkt III wyroku) oraz środka karnego w postaci zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych (punkt IV wyroku);

następstwem naruszenia których to norm procesowych było błędne ustalenie faktów wskazanych w punkcie I, które przyjęto za podstawę skarżonego rozstrzygnięcia, co skutkowało błędnym przypisaniem oskarżonemu sprawstwa przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k..

Podnosząc powyższe zarzuty, w imieniu oskarżonego A. G. (1), jego obrońca na podstawie art. 427 § 1 i art. 437 k.p.k. **wniósł o:**

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego wobec braku znamion przestępstw z art. 296 § 1 k.k.;
- 2) ewentualnie – uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację oskarżyciela posiłkowego – Instytutu (...) w K., obrońca oskarżonego A. G. (1), adw. C. G. **wniósł o:** jej nieuwzględnienie jako oczywiście bezzasadnej i zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym z tytułu obrony z wyboru według przepisanych norm.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

I. Nie zasługiwała na uwzględnienie apelacja wniesiona na korzyść oskarżonego A. G. (1) przez jego obrońcę z wyboru, gdyż zaskarżony wyrok nie był dotknięty błędami w ustaleniach faktycznych wskazanymi w tej apelacji oraz nie został wydany z naruszeniem przepisów procedury karnej wskazanych w apelacji. W konkluzji, Sąd Okręgowy w Opolu słusznie przypisał oskarżonemu popełnienie przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k..

Analiza zebranego materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego na tle podejmowanych przez niego działań gospodarczych w imieniu Instytutu (...) w K., czynności poprzedzających wspomniane przedsięwzięcia gospodarcze o niezwykle ważnym znaczeniu dla Instytutu, a wreszcie na tle treści zawieranych przez oskarżonego w imieniu reprezentowanego podmiotu umów, dowiodły, że oskarżony dopuścił się niegospodarności powodując znaczną szkodę dla (...).

Materiał dowodowy, skonfrontowany z wyjaśnieniami oskarżonego i jego działaniami gospodarczymi, pozwolił na przypisanie mu przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. przez działanie z zamiarem ewentualnym, gdyż przewidywał, że nie dopełnia swoich obowiązków i przekracza uprawnienia w zakresie zajmowania się interesami Instytutu (...) w K. oraz prawidłowej gospodarki finansowej, a przy tym godził się na to, że może to wywołać znaczne szkody w mieniu Instytutu.

II. Apelacje Prokuratora Okręgowego w Opolu oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – Instytutu (...) w K. zasługiwały na uwzględnienie w części odnoszącej się do zakresu przypisanej oskarżonemu karalnej niegospodarności z art. 296 § 1 k.k., natomiast nie znalazły uznania w dalszej części, szczególnie co do argumentów, że przypisane oskarżonemu przestępstwo powinno być kwalifikowane z art. 296 § 3 k.k., zaś zaskarżony wyrok powinien być uchylony z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarówno Prokurator Okręgowy w Opolu, jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego – Instytutu (...) w K. słusznie podnosili, że Sąd I instancji dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na jego treść, polegających na wyprowadzeniu nieuzasadnionego wniosku, iż oskarżony A. G. (1) w zakresie wszystkich wskazanych w zarzucie bezprawnych zachowań sprowadzających się do:

#.

- ponoszenia wydatków w kwocie 30.884,44 złotych z tytułu współpracy z (...) Sp. z o.o. w K. dotyczącej organizacji narad dyrektorów, konferencji, sympozjów oraz szkoleń,
- przyznawania przez oskarżonego w latach 1999-2004 bezzwrotnych stypendiów fundowanych w łącznej kwocie 182.953 złotych,

- przyznawania nagród z R. Dyrektora (...) tworzonej ze środków (...)adwokatowi M. S. (1) oraz radcy prawnemu P. B. w łącznej kwocie 39.406,13 złotych,
- zbycia w dacie 6 maja 2003 roku, celem umorzenia 281 udziałów jakie (...) posiadał w spółce (...),

nie działał w wykonaniu tego samego, z góry powziętego zamiaru realizacji znamion czynu zabronionego z art. 296 § 1 k.k.. W konsekwencji, mimo poczynionych przez Sąd Okręgowy w Opolu prawidłowych ustaleń, że opisane wyżej zachowania były niegospodarne i wynikały z ignorowania przez oskarżonego A. G. (1) obowiązujących go zasad dyscypliny finansowej, które znał i godził się z ich łamaniem, Sąd I instancji wyeliminował je z opisu czynu przestępnego przypisanego oskarżonemu. Obaj oskarżyciele podnosili jednak słusznie, że prawidłowa ocena zachowania oskarżonego A. G. (1), na które składało się wielokrotne oraz podejmowane w krótkich odstępach czasu przekroczenie przez niego uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...) wyrządzające szkodę w majątku Instytutu prowadzą do wniosku przeciwnego nakazując uznać sprawstwo i zawinienie A. G. (1) także we wskazanym powyżej zakresie, w ramach jednego przestępstwa ciągłego z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art.12 k.k..

Prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku przez uzupełnienie opisu przestępstwa przypisanego oskarżonemu A. G. (1), przy czym nie odpowiadało ono kwalifikacji prawnej z art. 296 § 3 k.k., lecz z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.. Zaskarżony wyrok Sąd Apelacyjny zmienił w stosunku do oskarżonego A. G. (1) w ten sposób, że:

a) uznał oskarżonego A. G. (1) za winnego przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. polegającego na tym, że w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku w K., pełniąc – z powołania Ministra Gospodarki, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2003 roku – funkcję Dyrektora Instytutu (...) z/s w K., a następnie w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 21 listopada 2004 roku – z powołania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – funkcję Kierownika wskazanej jednostki badawczo – rozwojowej, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, poprzez przekroczenie uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających z ustawy, aktu powołania i uregulowań wewnętrznych (...) działał na jego szkodę, czym łącznie spowodował znaczną szkodę majątkową w łącznej wysokości nie mniejszej niż 654.160,75 złotych na szkodę (...), a tym samym Skarbu Państwa, w ten sposób, że:

1) w dniu 6 maja 2003 roku, działając z naruszeniem wiążących go i obowiązujących wówczas przepisów: art. 46a ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 25 lipca 1985r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2001r. Nr 33, poz. 388), nie dopełniając ciężącego na nim obowiązku zawiadomienia organu założycielskiego którym wówczas był Minister Gospodarki, o zamiarze zbycia 281 udziałów, jakie (...) posiadał w spółce prawa handlowego (...) sp. z o.o., w tym o zawartej w tym zakresie umowie – porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2003 roku, w którym cenę jednego udziału określono na 100 złotych, a także obowiązku podjęcia czynności zmierzających do ustalenia wartości rynkowej wspomnianych udziałów, zawarł umowę sprzedaży wspomnianych udziałów celem umorzenia (...) sp. z o.o. za kwotę łączną 28.100,- złotych, czym spowodował szkodę w majątku Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa, na łączną kwotę nie mniejszą niż 126.450,- złotych;

2) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), oraz ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 274.310,18 złotych;

3) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że pomimo obowiązujących zapisów umowy z dnia 9 czerwca 1989 roku, zawartej między (...), a (...) sp. z o.o. w K. na organizację narad dyrektorów, konferencji, sympozjów, szkoleń, etc. oraz jej aneksów, doprowadził do ponoszenia przez Instytut dodatkowych, ponad ustaloną cenę umowną, z powyższego tytułu nieuzasadnionych kosztów w łącznej wysokości 30.884,44 zł, związanych z organizowanymi przez (...) dla (...) naradami dyrektorów i służb, czym działał na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa;

4) okresie od dnia 20 września 2000 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, nie mając zamiaru, ani możliwości zatrudnienia w (...) absolwentów studiów wyższych, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że podpisywał ze studentami, rekrutującymi się głównie z rodzin pracowników Instytutu i znajomych dyrektora, umowy w przedmiocie przyznania stypendiów fundowanych oraz płatnych praktyk studenckich, które w przypadku braku możliwości zatrudnienia w (...), były stypendiami bezzwrotnymi, czym łącznie spowodował szkodę w wysokości 183.110,- złotych działając na szkodę Instytutu, a tym samym Skarbu Państwa a w szczególności:

#.

- w okresie od 20 września 2000 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 9.300,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) I. D., której kierunek studiów (politologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...),
- w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 7.440,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) B. C., której kierunek studiów (socjologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...),
- w okresie od stycznia 2002 roku udzielał stypendiów fundowanych wbrew rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), które nie przewidywało możliwości tworzenia funduszu stypendialnego i czynienia odpisów na ten fundusz, w tym: za 2002r. – w wysokości 57.150,- złotych; za 2003r. – w wysokości 55.880,- złotych oraz za 2004r. – w wysokości 53.340,- złotych, w tym także bezzasadnie: I. D., B. C. i K. F., których kierunki studiów nie były związane z zakresem działalności i prac badawczych (...);

5) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, wbrew obowiązującym regulacjom w przedmiocie przydzielania nagród z R. Dyrektora Naczelnego tworzonej z Funduszu Wdrożeniowego, a to Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 1991 roku, Rozporządzenia Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo - rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764) oraz Zarządzeń Dyrektora Instytutu: nr 15 z dnia 10 grudnia 2001r. oraz nr 5 z dnia 5 kwietnia 2004r. przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że przyznał nagrody w łącznej kwocie 39.406,13 złotych osobom niezwiązanym zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, z pracą badawczą oraz wdrożeniową, tj. adwokatowi M. S. (1) w kwocie 30.500,- złotych, oraz radcy prawnemu P. B. w kwocie 8.906,13 złotych, podczas gdy środki zdeponowane na wymienionej rezerwie winny być przeznaczane na wypłatę nagród pracownikom Instytutu lub osobom spoza Instytutu za wkład pracy w osiągnięciu efektów przez podmiot wdrażający wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych jednostki badawczo - rozwojowej i przekazujący środki na rzecz Instytutu;

Ponieważ kara orzeczona przez Sąd Okręgowy w Opolu wobec oskarżonego A. G. (1) nie jawiła się jako rażąco niewspółmierna, po zmianie opisu przestępstwa przypisanego oskarżonemu A. G. (1), Sąd Apelacyjny na podstawie art. 296 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat próby.

Apelacja oskarżyciela publicznego była zasadna także w tej części, w jakiej zarzuciła obrazę przepisów postępowania, a to art. 624 § 1 k.p.k. polegającą na zwolnieniu oskarżonego A. G. (1) od poniesienia w całości na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych. Rzeczywiście, sytuacja osobista, rodzinna, majątkowa oskarżonego oraz wysokość osiąganych przez niego dochodów, jak również względy słuszności, sprzeciwiały się zdecydowanie wnioskowi, że uiszczenie

kosztów sądowych było dla oskarżonego zbyt uciążliwe. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 633 k.p.k. zasądzono a od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa 5/6 kosztów sądowych za postępowanie przed sądem I instancji, na co składają się wydatki Skarbu Państwa w tym postępowaniu oraz w postępowaniu przygotowawczym, bez opłaty, a nadto stwierdza, że pozostałe koszty tego postępowania ponosi Skarb Państwa.

Należności w wysokości 1/6 ogólnych kosztów, które nie obciążyły oskarżonego tylko Skarb Państwa były związane z tą częścią zarzuconego czynu, która dotyczyła niegospodarności wynikającej z przekroczenia uprawnień w zakresie dysponowania finansami publicznymi w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, poprzez powierzenie 23 pracownikom stanowisk pełnomocników i koordynatorów i przyznawanie im niezgodne z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy premii do wynagrodzenia. Żaden z oskarżycieli nie kwestionował ustaleń o braku podstaw do przypisania oskarżonemu A. G. (1) w tym zakresie niegospodarności, a zatem orzeczenie Sądu I instancji było co do tego fragmentu działalności oskarżonego prawidłowe.

W pozostałej części zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. G. (1) utrzymano w mocy, gdyż nie był zasadny zarzut Prokuratora Okręgowego w Opolu jakoby Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na zaniechaniu wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku w zakresie, w jakim zaniechał orzeczenia wobec oskarżonego zobowiązania do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody. Prokurator argumentował, że zostały spełnione przesłanki formalne orzeczenia tego środka, zaś oskarżyciel wnioskował o nałożenie na oskarżonego A. G. (1) takiego obowiązku. Jednak, wbrew zarzutom apelacji, brak wyjaśnienia podstaw nieorzeczenia obowiązku naprawienia szkody nie rzutował na prawidłowość wyroku w tym zakresie, a sposób sformułowania zarzutu apelacyjnego, zważywszy na ograniczenia wynikające z zakazu reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k. nie pozwalał na orzeczenie w instancji odwoławczej obowiązku naprawienia szkody zarówno na podstawie art. 46 § 1 k.k., jak i art. 72 § 2 k.k..

W odniesieniu do apelacji obrońcy oskarżonego

I. Po uchyleniu pierwszego zapadłego w tej sprawie wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 4 września 2012r. sygn. akt III K – 67/11 przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 13 lutego 2013r. sygn. II AKa – 356/12 (k. 11188, 11189-11207), Sąd Okręgowy w Opolu przeprowadził ponowne postępowanie w sposób prawidłowy, z zachowaniem wszelkich reguł procesowych oraz poszanowaniem uprawnień stron procesowych.

Ponieważ główny ciężar zarzutów zwróconych przeciwko zaskarżonemu wyrokowi, podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego adw. C. G. odnosił się do obrazy przepisów procesowych oraz błędów w ustaleniach faktycznych i w następstwie tego błędnego ustalenia sprawstwa i winy oskarżonego A. G. (1), Sąd Apelacyjny przeprowadził kontrolę zaskarżonego orzeczenia pod kątem tego, czy Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy przepisów procedury karnej, szczególnie przepisów art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. przy ocenie podstaw dowodowych skazania oraz art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 i 2 k.p.k..

Nie można w żadnym wypadku zgodzić się z twierdzeniem autora apelacji na korzyść oskarżonego, jakoby Sąd Okręgowy orzekając o winie i sprawstwie A. G. (1) dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego lub błędów w ustaleniach faktycznych w tak poważnym stopniu, by dyskwalifikowało to zaskarżone orzeczenie i nakazywało zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonych lub uchylenie zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania.

Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w zasadzie w sposób prawidłowy i należycie wnikliwie, wykorzystując właściwie wszystkie możliwości dowodowe, by ustalić fakty istotne dla rozstrzygnięcia, zarówno w kwestii winy jak i kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonym oraz ich odpowiedzialności karnej. Wbrew zarzutom apelacji obrońcy, Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy respektował zasady procesowe i nie obraził przepisów prawa proceduralnego tak dalece, by miało to wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W szczególności odnosi się to do zarzutów naruszenia przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., a także art. 424 § 1 i 2 k.p.k..

Podjęta przez Sąd odwoławczy analiza wykazała, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie w przedmiotowej sprawie w sposób prawidłowy i słusznie uznał oskarżonego A. G. (1) za winnego popełnienia zarzuconego mu przestępstwa, z modyfikacjami wprowadzonymi niniejszym wyrokiem Sądu Apelacyjnego. Sąd Okręgowy w Opolu uzasadnił swoje stanowisko na tyle przejrzyście i przekonująco, uwzględniając okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonych (art. 4 k.p.k.), że mimo swojej obszerności uzasadnienie to w sposób prawidłowy odnosiło się do wszelkich okoliczności istotnych dla sprawy.

Oczywiście, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawierało pewne mankamenty, zwłaszcza co do skondensowanego omówienia kwestii dowodowych, w pewnych aspektach zbiorczego odniesienia się do materiału dowodowego, a także skrótego omówienia kwestii odnoszących się do kary orzeczonej wobec oskarżonego. Nie wynikało to jednak, jak się wydaje, z bagatelizowania wspomnianych kwestii, lecz raczej ze znacznego materiału dowodowego i potrzeby takiej redakcji uzasadnienia wyroku, by miało ono charakter zwarty i zrozumiały. Mimo niewielkich mankamentów uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni pozwala na przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku.

II. Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, „typ czynu zabronionego, o którym mowa w art. 296 § 1 k.k., ma w całości charakter umyślny. Tak więc zamiarem bezpośrednim lub co najmniej wynikowym objęte musi być nie tylko nadużycie uprawnień lub niedopełnienie ciążących na sprawcy obowiązków, ale także i spowodowanie skutku w postaci znacznej szkody majątkowej. Nie można przy tym w żadnym wypadku stosować swoistej miary automatyzmu, w myśl której skoro ewidentne jest niedopełnienie obowiązków "dobrego gospodarza" lub też ewidentne jest nadużycie uprawnień, tym samym przyjąć należy umyślność także co do zaistniałego - w wyniku takich działań lub zaniechań – skutku” (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2001r. sygn. V KKN – 49/99 – Prokuratura i Prawo – wkładka 2001, nr 12, poz. 14).

Szczegółowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego każe przyjąć, że nie zasługiwały na uwzględnienie argumenty obrońcy, iż działaniu oskarżonego A. G. (1) nie można przypisać w warstwie woluntatywnej (wolicjonalnej) godzenia się na to, że uświadomione przez niego jego własne niegospodarne działania, wyrażające się niedopełnieniem obowiązków i przekroczeniem uprawnień w zarządzaniu majątkiem reprezentowanego przez siebie podmiotu gospodarczego, spowodują znaczące szkody.

Kryteria pomagające ustalić istnienie u sprawcy zamiaru ewentualnego wskazywał Sąd Najwyższy w zachowującym aktualność wyroku z dnia z dnia 6 lipca 1979 r. sygn. III KR – 186/79: „Umyślność znaczy tyle, co zamiar popełnienia czynu w znamionach przedmiotowych określonych w ustawie karnej. Zamiar ów – w myśl art. 7 § 1 d.k.k. (obecnie art. 9 § 1 k.k. – przyp. Sądu Apel.) – to przede wszystkim "chcenie" lub "godzenie się". Obok zamiaru bezpośredniego (dolus directus) kodeks utrzymuje drugą postać umyślności, znaną jako zamiar ewentualny (dolus eventualis). Granica między zamiarem bezpośrednim, a zamiarem ewentualnym nie jest ostra. Ocena postaci umyślności (treści zamiaru) powinna być dokonywana z należytą wnikliwością i powinna być oparta na odtworzeniu rzeczywistych przeżyć psychicznych sprawcy. Treść ich należy ustalać na podstawie wszystkich okoliczności danego wypadku, ze szczególnym uwzględnieniem pobudek i zachowania się sprawcy, jego właściwości osobistych, charakteru i stopnia rozwoju umysłowego. Samo zachowanie się sprawcy i spowodowanie skutku, nie dowodzi jeszcze umyślności przestępstwa. Nie można bowiem domniemywać zgody sprawcy na powstały skutek jego czynu, lecz należy wykazać, że zgoda na skutek stanowiła jeden z elementów procesu zachodzącego w psychice sprawcy” (OSNPG 1980, nr 5, poz. 60).

Jak słusznie wskazywano w doktrynie w odniesieniu do znamion strony podmiotowej przestępstwa z art. 296 § 1 k.k., w przypadku działania z zamiarem wynikowym na płaszczyźnie intelektualnej sprawca musi obejmować świadomością to, że jest podmiotem uprawnionym i zobowiązanym do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą innej osoby, że swoim zachowaniem nadużywa tych uprawnień lub niedopełnia obowiązków, a także to, że w wyniku nadużycia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków wyrządza tej osobie szkodę majątkową, zaś na płaszczyźnie woluntatywnej godzić się na takie zachowanie (por. Piotr Kardas [w:] A. Zoll Andrzej (red.), A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, Zb. Ćwiakalski, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Rodzynkiewicz,

M. Szewczyk, W. Wróbel – Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k., Zakamycze 2006, teza 90 do art. 296 k.k.).

Jak już wyżej wskazano, oskarżony A. G. (1) na płaszczyźnie intelektualnej obejmował swoją świadomością to, że jest osobą uprawnioną i zobowiązaną do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą reprezentowanego przez siebie Instytutu (...), a także jakie musi podejmować działania na ich rzecz. W szczególności, oskarżony A. G. (1) miał świadomość jaki charakter ma prowadzony przez niego podmiot (jednostka badawczo – rozwojowa), do której miały zastosowanie odpowiednio przepisy o przedsiębiorstwach państwowych. Chodziło o przepisy ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 25 lipca 1985r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2001r. Nr 33, poz. 388), a także Rozporządzenia Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764). Co więcej, plany rzeczowo – finansowe Instytutu (...) w K. za lata 1999-2004 (k. 3974-4041) nie uwzględniały wydatków, które akceptował i co do których decyzje podejmował oskarżony A. G. (1). Chodziło o darowizny rzeczowe i pieniężne, stypendia fundowane, dodatkowe wypłaty nagród na rzecz adwokata i radcy prawnego.

Niewątpliwie, wszystkie przypisane oskarżonemu A. G. (1) zachowania, składające się na przestępczą niegospodarność, były objęte jednym generalnym zamiarem ewentualnym przestępstwa z art. 296 § 1 k.k.. Oskarżony, uświadamiając sobie swoje ograniczenia decyzyjne, limitowane interesem finansowym Instytutu (...) w K. i sytuacją gospodarczą tego podmiotu, podejmował działania nieuwzględniające tego interesu, co najmniej godząc się na to, że spowoduje to znaczną szkodę majątkową. Wbrew twierdzeniom oskarżonego, Instytut (...) wcale nie miał bardzo dobrej sytuacji finansowej, czego dowodzą analizy sytuacji finansowej Instytutu, choćby przedstawione w: opiniach i raportach z badania sprawozdań finansowych (...) w latach 1999-2004 (k. 4043-4346, 5384-5556), protokole kontroli skarbowej (...) w O., wraz z załącznikami (załączniki – k. 1-780, 786-836) i opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i gospodarki finansowej przedsiębiorstw (...) (k. 9032-9042, 10051-10060, 10890-10907).

Oskarżony A. G. (1), jako dyrektor jednostki badawczo – rozwojowej, powoływany przez Ministra Gospodarki i odpowiedzialny przed nim, ograniczany koniecznością zawiadamiania o swoich decyzjach gospodarczych, w sprawach dotyczących transakcji związanej z wysoką wartością powyżej 50.000 Euro, także uzyskiwania zgody Ministra, miał świadomość, że musi podejmować poszczególne decyzje gospodarcze z najwyższą starannością i przecznością, a jego rola nie ograniczała się do „bezwolnego wykonawcy” przyjętego procesu restrukturyzacyjnego, lecz miał obowiązek aktywnie w nim uczestniczyć i na bieżąco badać, czy poprzez poszczególne działania gospodarcze (konkretne umowy) interes Instytutu (...) w K. nie doznaje uszczerbku. Mówiąc wprost, oskarżony A. G. (1) miał świadomość, że każda niestarannie zawarta umowa lub inne działanie, łączące się z wielotysięcznymi zobowiązaniami lub rozliczeniami, może spowodować wielotysięczne straty Instytutu. Nie mógł zatem kierować się np. potrzebami społecznymi lub sytuacją indywidualnych osób potrzebujących pomocy w przyznawaniu wielokrotnie darowizn rzeczowych i pieniężnych oraz stypendiów fundowanych, bez uwzględniania, czy pozwalały mu na to przepisy i czy uwzględniały to plany finansowe Instytutu.

W dalszej części uzasadnienia zostaną przedstawione działania świadczące o tym, że oskarżony miał także świadomość, że swoim zachowaniem nadużywa tych uprawnień lub nie dopełnia obowiązków, a także świadomość, że w wyniku nadużycia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków wyrządza szkodę majątkową i w płaszczyźnie woluntarywnej godził się na takie zachowania.

III. Niezależnie od przypisanych oskarżonemu A. G. (1) przestępczych zachowań, także styl sprawowania przez niego funkcji dyrektora, potwierdzał właśnie wspomniane godzenie się z działaniami nieliczącymi się interesem finansowym Instytutu (...) w K.. Chodziło chociażby o następujące zachowania:

- 1) wykorzystywanie praktycznie wyłącznie przez oskarżonego A. G. (1) samochodu służbowego marki (...), bez prowadzenia kart drogowych przez okres kilku lat, mimo uwag w tym zakresie kierowanych przez świadka W. K., kierownika działu gospodarczo – remontowego Instytutu (k. 1093-1095, 1097-1099, 10758-10759);
- 2) rozliczanie wydatków związanych z zakupem benzyny przez oskarżonego A. G. (1) samochodu służbowego marki (...) także w okresie korzystania przez niego z urlopów wypoczynkowych (k. 861-863, 1385-1398a, (...)- (...), (...)- (...));
- 3) korzystania z taksówki należącej do zięcia K. N. (k. 7327) mimo posiadania samochodu służbowego przez oskarżonego A. G. (1) (por. zeznania świadka W. K., kierownika działu gospodarczo – remontowego Instytutu – k. 1093-1095, 1097-1099, 10758-10759);
- 4) rozliczanie wydatkowych poniesionych podczas podróży służbowych na płatną telewizję hotelową, na zakup alkoholu i kosmetyków, także w drodze powrotnej z wyjazdów służbowych itp. (k. 864-865, 10420-10522);
- 5) podjęciu przez oskarżonego A. G. (1) decyzji o przeniesieniu z 2003r. na 2004r. kosztów rozpoczętych projektów Instytutu (...), co było tzw. błędem podstawowym w księgach rachunkowych (k. 2424-2425) i spowodowało ukrycie faktycznych zobowiązań i sytuacji finansowej Instytutu w perspektywie zbliżającego się konkursu na dyrektora;
- 6) zawieraniu przez oskarżonego A. G. (1) z Instytutem (...) w K. aneksów do umowy o pracę, z ustaleniem dodatkowych dochodów z tytułu praw autorskich, omijającej tzw. ustawę kominową (k. 2234-2241);
- 7) wydanie przez oskarżonego A. G. (1) polecenia świadkowi J. S. (2), jako członkowi komisji przetargowej polecenia, aby adw. M. S. (1) wygrał przetarg na usługi prawne dla (...) (k. 9474-9479, 10880-10884).

Całokształt opisu nieprawidłowości, niezależnie od możliwości postawienia w tym zakresie zarzutów, znalazł się w pismach Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 marca 2004r. (k. 748-752) i z dnia 23 marca 2004r. (k. 11403-11411), protokole kontroli doraźnej przeprowadzonej w Instytucie (...) w K. w maju 2005r. (k. 22227-2283), kolejnych zawiadomieniach o przestępstwie z załącznikami, kierowanych w imieniu Instytutu (...) w K. (k. 758-763, 764-922, 978-980, 981-1046, 1056-1079).

Sprawstwo i wina oskarżonego A. G. (1) w świetle ostatecznie przypisanego mu przestępstwa jest niewątpliwa, z zastrzeżeniem, że działał z zamiarem ewentualnym, to znaczy przewidywał popełnienie czynu zabronionego na szkodę Instytutu (...) i godził się na to, nie wykluczając rozmiarów spowodowanej szkody.

IV. Odnosząc się do zarzutów obrazy przepisów procesowych i błędów w ustaleniach faktycznych, w pierwszym rzędzie należy zdecydowanie stwierdzić, że w postępowaniu dowodowym Sąd Okręgowy w Opolu przeprowadził wszystkie istotne i potrzebne dowody dla oceny zasadności postawionych oskarżonym zarzutów.

W pierwszej kolejności przesłuchano oskarżonego A. G. (1), ujawniając jego wyjaśnienia ze śledztwa i z poprzedniego procesu w zakresie istotnych dla postępowania (k. 9003-9011, 9014-9015, 9389-9392, 10681-10683, 10982-10990, 11251-11253, 11291, 11376). Wyjaśnienia oskarżonego Sąd Okręgowy przywołał wiernie w znacznych fragmentach na stronach 29-34 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11458-11463 akt sprawy).

Oprócz tego, przeprowadzono w drobiazgowy sposób dowody z zeznań świadków: M. M. (2) (k. 10706, 11265-11270, 11272-11273), A. M. (k. 10707-10708, 11270-11272), A. K. (1) (k. 10749-10758, 11277-11282), T. T. (k. 1640-1641, 10759-10763, 11284-11287), B. T. (3) (k. 10785-10789, 11291-11293), Z. H. (k. 7408, 11293-11294), J. J. (k. 11294-11296), B. K. (1) (k. 10765-10766, 11296-11297), S. P. (k. 11328-11332), M. S. (1) (k. 10687-10697, 11332-11336), P. B. (k. 7332-7333, 9572-9579, 10978-10982, 11372-11376). Były to zarówno osoby pełniące kierownicze funkcje w Instytucie (...) w K. i jej spółki (...), jak też pracownicy wymienionych podmiotów oraz prawnicy zajmujący się obsługą prawną obu podmiotów.

Jednocześnie Sąd Okręgowy bezpośrednio przesłuchał świadków: K. G. (k. 10307-10312, 10870-10871, 11282-11284) i J. O. (k. 10163-10175, 11326-11328), pracowników Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, którzy opisali

nieprawidłowości, jakie zostały ujawnione podczas kontroli ministerstwa w zarządzaniu przez oskarżonego A. G. (1) Instytutem (...) w K.. Podobną rangę miały niezwykle istotne dla ustalenia stanu faktycznego zeznania pracowników (...) w O.: M. R. (k. 9372-9376, 9381-9383, 10865-10868) i G. Ź. (k. 9377-9379, 10873-10878), które przeprowadzały kontrolę w Instytucie (...) i sporządziły dokumentację z tych czynności, których to zeznania Sąd I instancji ujawnił (k. 11377-11380).

Ujawniono także ogromną dokumentację księgową i rachunkową Instytutu (...) w K. i jej spółki (...), a także szereg umów zawieranych w imieniu wymienionych podmiotów, dokumentacji z posiedzeń i uchwał zarządów i rad nadzorczych, rady naukowej (...), opinii biegłego oraz szereg innych dokumentów zawnioskowanych w akcie oskarżenia do ujawnienia na rozprawie głównej.

Szczegółową analizę wspomnianych dowodów osobowych zawarł Sąd Okręgowy na stronach 34-73 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11463-11502 akt sprawy) i jest to ocena w pełni prawidłowa, rzetelna i przekonująca.

V. Jednak najbardziej istotna z punktu widzenia weryfikacji prawdomówności oskarżonego, a także oceny podejmowanych przez nich działań gospodarczych była opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i gospodarki finansowej przedsiębiorstw (...) (k. 9032-9042, 10051-10060, 10890-10907). Wskazała ona z jednej strony na skalę nieprawidłowości po stronie oskarżonego A. G. (1), a także na wysokość wynikających stąd szkód. Jedynie w zakresie działania oskarżonego polegającego na zbyciu w celu umorzenia 281 udziałów Instytutu (...) w K. w spółce (...) Sąd Apelacyjny nie podzielił wniosków biegłego co do wysokości wyliczonej przez niego szkody, gdyż u podstaw takiego wyliczenia biegłego legło założenie, że umowa spółki dopuszczała przymusowe umorzenie udziałów w trybie art. 199 § 1 i 2 k.s.h..

Skoro zatem umowa spółki (...) (k. 123-132, 764-768) nie dopuszczała możliwości umorzenia przymusowego udziałów, to nie znajdowały zastosowania sposoby wyliczenia wartości udziałów przewidziane w art. 199 § 2 k.s.h., którego treść zmieniała się w poszczególnych okresach:

1) do dnia 15 stycznia 2004r. obowiązywał w razie przymusowego umorzenia udziałów **sposób obliczenia wysokości wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział w wysokości nie niższej od wartości księgowej udziału** (Dz. U. 2000r. Nr 94, poz. 1037);

2) od dnia 15 stycznia 2004r. obowiązuje w razie przymusowego umorzenia udziałów **sposób obliczenia wysokości wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział w wysokości nie niższej od wartości przypadających na udział aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy, pomniejszonych o kwotę przeznaczoną do podziału między wspólników**. W przypadku umorzenia przymusowego uchwała powinna zawierać również uzasadnienie (Dz. U. 2003r. Nr 229, poz. 2276).

W tym zakresie podzielono zarzuty wynikające z apelacji obrońcy oskarżonego i jego odpowiedzi na apelację oskarżycieli oraz apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i jego wystąpienia na rozprawie odwoławczej przed Sądem Apelacyjnym, że umowa spółki (...) (k. 123-132, 764-768) przewidywała wyłącznie zapisy o dobrowolnym umorzeniu udziałów (za wynagrodzeniem wraz ze sposobem obliczenia wysokości wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział w wysokości nie niższej od wartości księgowej udziału oraz bez wynagrodzenia), bez zapisów o przymusowym umorzeniu udziałów.

Zawarte w umowie spółki zapisy § 10 o treści: „Wspólnik, który po podjęciu uchwały przez Zgromadzenie Wspólników o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki, w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziałów, nie dostosuje się do wymagań uchwały, powinien udział zbyć na rzecz innej osoby lub na rzecz Spółki w celu przeprowadzenia umorzenia udziału na warunkach określonych w § 11” oraz § 13 umowy spółki: „Jeżeli wspólnik nie zadość uczynił wymaganiom § 10 wówczas z powództwa wspólników, których udziały stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego sąd może orzec wykluczenie wspólnika ze Spółki (pkt 1). Udziały wspólnika wykluczonego mogą być przejęte przez wspólników, osoby trzecie lub nabyte przez Spółkę, w celu ich umorzenia (pkt 2). Cenę przejęcia udziału

ustala Sąd (§ 3)” dotyczyły instytucji wyłączenia współnika z art. 288-269 k.s.h., a nie umorzenia przymusowego udziałów z art. 199 § 2 k.s.h..

Z tych powodów nie można było przyjmować dla potrzeb postępowania karnego metod ustalania wartości 281 udziałów sprzedanych w celu umorzenia na podstawie decyzji oskarżonego A. G. (1) ani w oparciu o wartość księgową udziałów, ani w oparciu o wyliczenia biegłego R. M.. Należało przyjąć wyłącznie wyliczenia wartości rynkowej udziałów przez analizę czy w 2003r. doszło na rynku wtórnym do transakcji sprzedaży udziałów. Transakcje takie rzeczywiście odnotowano, gdy oskarżony A. G. (1) sprzedał M. S. (1) 95 udziałów nabytych uprzednio od indywidualnych osób zbywających za łączną kwotę 52.250 zł, co dawało cenę jednego udziału na kwotę 550 zł (k. 561 akt sprawy). Niewątpliwie ta transakcja miała charakter rynkowy, skoro oskarżony A. G. (1) skupował od indywidualnych osób zbywających udziały po 100 zł, a sprzedał każdy z nich za 550 zł, a zatem według przeczystej wartości.

Bezsprzecznie zatem wartość rynkowa jednego udziału w 2003r. wynosiła co najmniej 550 zł, a zakładając, że Instytut (...) w K. za każdy z 281 udziałów sprzedanych w celu umorzenia otrzymał zaledwie 100 zł, to wartość poniesionej szkody wyniosła 450 zł za jeden udział, co daje ostateczną wartość szkody 126.450 zł (450 zł x 281 = 126.450 zł).

Zawierając umowę o sprzedaży udziałów w celu umorzenia z dnia 6 maja 2003r. (k. 785), niewątpliwie miał świadomość, że 100 zł nie jest rzeczywistą wartością udziałów, a gdyby nie widział korzyści finansowej dla siebie w zakupie indywidualnych udziałów, to nie prowadziłby tych zakupów, wbrew zakazom wynikającym z przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, stosowanych także w jednostkach badawczo – rozwojowych. Zresztą, o świadomości bezprawności zakupów świadczyło to, że natychmiast po ujawnieniu tego faktu wobec Ministerstwa Gospodarki, oskarżony A. G. (1) swoje udziały sprzedał M. S. (1) (k. 561).

W dalszej części uzasadnienia znajdzie się zatem weryfikacja prawidłowości ocen materiału dowodowego przeprowadzonych przez Sąd I instancji na tle zarzutów postawionych oskarżonym w akcie oskarżenia, a także Sąd Apelacyjny odniesie się do konkretnych zarzutów obrazu przepisów proceduralnych, jakie postawił obrońca oskarżonego. Zapewni to zwartość uzasadnienia i jasność argumentacji.

VI. Nie można w żadnym wypadku doszukiwać się naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów w tym, że Sąd I instancji uznał za niewiarygodne wyjaśnienia oskarżonego A. G. (1). Wielokrotnie podkreślano w doktrynie i orzecznictwie, że przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. wtedy, gdy: jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.), stanowi wyraz rozważenia wszystkich tych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.), jest wyczerpujące i logiczne – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.). Akcentuje to szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych (por. wyrok SN z 3.09.1998r. sygn. V KKN 104/98 – Prokuratura i Prawo 1999, nr 2, poz. 6; a także wyrok S.A. w Łodzi z 20.03.2002r. sygn. II AKa 49/02 – Prokuratura i Prawo 2004, nr 6, poz. 29).

Wszystkim tym wymogom sprostał Sąd Okręgowy w Opolu, który nie dopuścił się także obrazu przepisu art. 5 § 2 k.p.k. nakładającego obowiązek rozstrzygnięcia nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego.

Sąd Najwyższy odnosił się w szeregu swoich orzeczeń do tego jak należy rozumieć i stosować zasadę *in dubio pro reo*. Jak stwierdził w jednym z nich: „Zasada *in dubio pro reo* (art. 5 § 2 k.p.k.) nie ogranicza utrzymanej w granicach racjonalności swobody oceny dowodów. Jeżeli zatem z materiału dowodowego wynikają różne wersje wydarzenia, to nie jest to jeszcze równoznaczne z zaistnieniem "nie dających się usunąć wątpliwości" w rozumieniu tego przepisu. W takim wypadku sąd jest zobowiązany do dokonania ustaleń właśnie na podstawie swobodnej oceny dowodów. Dopiero wtedy, gdy - po wykorzystaniu wszelkich istniejących możliwości - wątpliwości nie zostaną usunięte, należy je wytłumaczyć w sposób korzystny dla oskarżonego. Jeżeli jednak sąd dokona stanowczych ustaleń, to w ogóle nie może zachodzić obraza art. 5 § 2 k.p.k. (bo według tych ustaleń nie ma wątpliwości), a tylko powstaje kwestia, czy

ustalenia te są prawidłowo dokonane (bez naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów)” (postanowienie SN z dnia 17.12.2003r. sygn. V KK 72/03 - LEX nr 83771).

Podobne stanowisko znajdujemy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 1999r. sygn. IV KKN 714/98: „Stan określany przez ustawodawcę, jako "nie dające się usunąć wątpliwości" (art. 5 § 2 k.p.k.), powstaje - jeśli pominąć wątpliwości natury nie faktycznej, lecz prawnej - dopiero w następstwie oceny dowodów (art. 7 k.p.k.). Dopiero wówczas bowiem można stwierdzić, czy wątpliwości w ogóle wystąpiły, czy były rozsądne, a nie wydumane, czy i jakie miały znaczenie dla kwestii odpowiedzialności prawnej oskarżonego, czy udało się je przewyciężyć w sposób dopuszczalny przez prawo procesowe itp. O naruszeniu zasady in dubio pro reo nie można zatem mówić wówczas, gdy sąd w wyniku pełnej i poprawnie dokonanej swobodnej oceny dowodów uznał, że brak jest wątpliwości, albo że nie mają one znaczenia dla odpowiedzialności prawnej oskarżonego. Jest jednocześnie dobrym prawem obrony oskarżonego mnożenie, a nawet wyolbrzymianie na każdym etapie postępowania takich faktów i ich ocen, które pozwalają na powątpiewanie w jego winę, pod warunkiem wszakże nieprzeinaczania faktów (lojalności wobec faktów)” (Prokuratura i Prawo 2000, nr 4, poz. 8).

W wyniku analizy dowodowej Sąd Okręgowy ocenił wyjaśnienia oskarżonego A. G. (1), a także zeznań wszystkich świadków, opinii biegłego i zebranej dokumentacji. Zatem Sąd Okręgowy nie tylko nie podjął wątpliwości co do wiarygodności dowodów obciążających wymienionych oskarżonego, lecz wręcz uznał je za prawdziwe, a wyjaśnienia oskarżonego ocenił wyłącznie jako przyjętą linię obrony, obliczoną na uniknięcie odpowiedzialności karnej.

VII. Jak już wyżej wskazano, nie były zasadne podnoszone wyżej zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych oraz obrazy przepisów procesowych, w tym braków uzasadnienia wyroku, co do przypisanej oskarżonemu A. G. (1) przez Sąd I instancji niegospodarności polegającej na **udzielaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych na łączną wartość 274.310,18 złotych.**

Wbrew zarzutom obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w Opolu na stronach 8-9 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11437-11438 akt sprawy) przedstawił pełny opis przestępczego zachowania oskarżonego A. G. (1), na kolejnych stronach 9-12 tegoż uzasadnienia (k. 11438-11441 akt sprawy) przedstawił jakie dowody pozwalały na poczynienie wspomnianych ustaleń.

Ustalenia te prowadziły do jednoznacznego wniosku, że za udzielanie wszystkich darowizn, wbrew planom finansowym jednostki badawczo – rozwojowej, nieprzewidującym takich wydatków, zatwierdzanych przez Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej, odpowiedzialny był kierownik jednostki, w tym wypadku oskarżony A. G. (1). Jego rola nie polegała bowiem na działalności charytatywnej, nawet z najbardziej szczytnych pobudek, lecz na dbaniu o interes finansowy kierowanej przez siebie jednostki. Zresztą, szczytne pobudki oskarżony mógł zaspokoić czyniąc darowizny z własnego majątku, a nie z majątku cudzego, czyli Instytutu (...) w K.. Zatem w ramach jednego stawianego oskarżonemu zarzutu, a następnie przypisanego przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. nie należało oceniać odrębnie każdej z darowizn, tylko ten sam ogólny zamiar sprawcy, aby w ogóle dopuszczać udzielanie darowizn z majątku reprezentowanej przez siebie jednostki, mimo braku takich planów finansowych, zaakceptowanych przez Ministra Gospodarki.

Prowadziło to do zaakceptowania tego, że w tym zakresie działalność przestępcza oskarżonego A. G. (1) w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku polegała na tym, że jako dyrektor i kierownik jednostki badawczo – rozwojowej, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w zamiarze ewentualnym, w okresie od 1 stycznia 1999 roku do 21 listopada 2004 roku, nie dopełnił ciężących na nim obowiązków w zakresie dyscypliny finansów publicznych, w szczególności działając wbrew Rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), oraz ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) permanentnie decydował o przyznaniu darowizn rzeczowych i pieniężnych, przy czym tych pierwszych na rzecz spółki prawa handlowego (...), zaś tych

drugich na cele „społecznie użyteczne”, czym wyrządził szkodę Instytutowi a tym samym Skarbowi Państwa w łącznej kwocie 274.310,18 złotych.

Nie miało żadnego znaczenia to, czy w datach przekazania kolejnych darowizn oskarżony A. G. (1) przebywał za granicą, jak starał się wykazać obrońca w apelacji, przedstawiając dane z paszportu oskarżonego albo wskazując, że w zamian za darowizny Instytut (...) miał otrzymać jakieś profity (k. 11520-11546). Ponieważ w zakresie działań Instytutu nie miało miejsca na darowizny, a z istoty przekazanych darowizn wynikał brak ekwiwalentności i teże ekwiwalentności nie dowodzą przedstawione przez obrońcę dokumenty załączone do apelacji (k. 11528-11546), zarzuty apelacji nie znalazły uznania.

W żadnej mierze prawidłowości ustaleń faktycznych Sadu I instancji nie dyskwalifikowało w tym zakresie zbiorcze powołanie dowodów w uzasadnieniu wyroku co do przypisanych oskarżonemu darowizn, niewskazania jakie fakty w kwestii ilości i wielkości darowizn Sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, nadto bez ich indywidualnego rozważenia, co rzekomo miało uniemożliwiać ustalanie odpowiedzialności oskarżonego.

VIII. Mimo zwartości podanych w uzasadnieniu wyroku motywów co do wymiaru kary pozbawienia wolności i grzywny, orzeczonej na podstawie art. 71 § 1 k.k. i środka karnego zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych w przedsiębiorstwach państwowych oraz spółkach handlowych Skarbu Państwa, z którymi wiąże się posiadanie uprawnień do dysponowania finansami publicznymi na okres 2 lat, orzeczonego na podstawie art. 41 § 1 k.k., Sąd Okręgowy w Opolu nie dopuścił się obrazy art. 424 § 2 k.p.k..

Swoje stanowisko co do potrzeby orzeczenia grzywny i środka karnego Sąd I instancji wyeksponował na stronach 49-50 uzasadnienia wyroku, przy czym obrońca oskarżonego zdaje się wcale nie dostrzegać całości argumentacji związanej także z orzeczeniem wobec niego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a co za tym idzie przedstawionych przez Sąd Okręgowy celów kary i stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu czynu (elementów przedmiotowych i podmiotowych).

Apelacja obrońcy oskarżonego także w tej części nie zasługuje na uwzględnienie.

W odniesieniu do apelacji prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

I. Odnosząc się do apelacji Prokuratora Okręgowego w Opolu oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – Instytutu (...) w K., adw. J. P. należy zastrzec, że Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie generalnie podzielił analizę materiału dowodowego oraz stanowisko co do zakresu przekroczenia przez oskarżonego A. G. (1) uprawnień i niedopełnienia szeregu obowiązków, wynikających z ustawy, aktu powołania i uregulowań wewnętrznych (...) i działaniem na szkodę tego Instytutu, wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 lutego 2013r. sygn. II AKa – 356/12, którym uchylono pierwszy zapadły w tej sprawie wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 4 września 2012r. sygn. akt III K – 67/11 i sprawę przekazano temu sądowi do ponownego rozpoznania (k. 11188, 11189-11207).

Wspomniane analizy wiarygodności wyjaśnień oskarżonego A. G. (1) na tle poszczególnych dowodów dały podstawę do przyjęcia, że oskarżony A. G. (1) działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, wielokrotnie przekraczał uprawnienia i nie dopełniał szeregu obowiązków działając na szkodę Instytutu (...) w K.. Popenił zatem przestępstwo z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k..

Prokurator Okręgowy w Opolu zarzucił oskarżonemu A. G. (1) w akcie oskarżenia (k. 10543-10630) przestępczą niegospodarność, na którą składały się następujące elementy:

- 1) wyrażenie zgody na sprzedaż w celu umorzenia 281 udziałów Instytutu (...) w spółce (...);
- 2) czynienie bezzasadnych darowizn rzeczowych i pieniężnych;

- 3) nieuzasadnione koszty umowy z (...) K. z tytułu organizacji konferencji, szkoleń, sympozjów;
- 4) udzielanie stypendiów fundowanych mimo braku możliwości zatrudnienia absolwentów, co skutkowało umorzeniem wydatkowych kwot;
- 5) bezzasadne powołanie 23 pełnomocników i koordynatorów i wypłacanie im dodatkowych premii, chociaż wykonywali te same zadania w ramach tych samych obowiązków pracowniczych;
- 6) bezzasadne nagrody dla adwokata i radcy prawnego z funduszu, z którego nie mogły być realizowane.

Tymczasem, na stronach 29-34 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 lutego 2013r. sygn. II AKa – 356/12, którym uchylono pierwszy zapadły w tej sprawie wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 4 września 2012r. sygn. akt III K – 67/11 i sprawę przekazano temu sądowi do ponownego rozpoznania (k. 11188, 11189-11207) wyrażono stanowisko, że powołanie 23 pełnomocników i koordynatorów oraz wypłacanie im dodatkowych premii nie dawało podstaw do przypisania oskarżonemu A. G. (1) przestępczej niegospodarności, gdyż brak jest podstaw do przyjęcia, że wykonywali te same zadania w ramach tych samych obowiązków pracowniczych, zaś powołanie ich jako pełnomocników i koordynatorów miało charakter fikcyjny (k. 11202-11205).

W zakresie **powołania 23 pełnomocników i koordynatorów oraz wypłacania im dodatkowych premii** Sąd Okręgowy w Opolu podzielił zapatrywania Sądu Apelacyjnego i w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na stronach 19-25 (k. 11448-11542 akt sprawy) ustalił, jakie przepisy o przyznawaniu pracownikom premii obowiązywały w Instytucie (...) w K. i przyjął, że oskarżony A. G. (1) miał na ich podstawie uprawnienia do przyznania pracownikom premii w ramach dodatkowych obowiązków.

Opierając się na materiale dowodowym w postaci Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy wraz z protokołami dodatkowymi (k. 10321-10365), wyjaśnień oskarżonego A. G. (1) (k. 10681-10693, 10982-10990, 11251-11253, 11376) oraz zeznaniach pracowników Instytutu (...) – świadków: J. M. (1) (k. 10702-1704, 11377-11380), A. K. (1) (k. 10749-10758, 11277-11282), W. K. (k. 10758-10759, 11377-11380), T. T. (k. 1640-1641, 10759-10763, 11284-11287), B. K. (1) (k. 10765-10767, 11296-11297), J. I. (k. 10769-10771, 11377-11380), S. M. (k. 10771-10774, 11377-11380), J. D. (k. 7326, 10775-10777, 11377-11380), A. P. (2) (k. 10777-10778, 11377-11380), S. K. (k. 10778-10781, 11377-11380), M. S. (2) (k. 10783-10785, 11377-11380), B. T. (3) (k. 10785-10789, 11291-11293), N. N. (k. 10789-10791, 11377-11380), A. B. (k. 10796-10797, 11377-11380), L. I. (k. 10797-10799, 11377-11380), T. Ć. k. 10799-10800, 11377-11380), B. T. (2) (k. 10800-10801, 11377-11380), M. M. (1) (k. 10801-10802, 11377-11380), A. P. (1) (k. 10802, 11377-11380), J. M. (2) (k. 10802-10804, 11377-11380), A. A. (k. 10804-10807, 11377-11380), Z. P. (k. 10807-10810, 11377-11380), H. A. (k. 10810-10811, 11377-11380), I. K. (k. 10812-10813, 11377-11380), J. S. (2) (k. 10880-10884, 11377-11380), M. K. (3) (k. 10976-10977, 11377-11380), Sąd I instancji zakwestionował wnioski protokołu kontroli skarbowej (...) w O. wraz z załącznikami (k. 1-780) oraz zeznania pracowników (...) w O.: M. R. (k. 9373, 9382, 10865-10868, 11377-11380) i G. Ź. (k. 10873-10878, 11377-11380), które kontrolę tę przeprowadzały i przyjął, że brak jest dostatecznych dowodów na stwierdzenie, że brak szczegółowo określonego pisemnego zakresu obowiązków nie mógł przesądzać, w świetle zeznań wymienionych osób, iż funkcje koordynatorów lub pełnomocników miały charakter fikcyjny, a wykonywane przez tych pracowników zadania w istocie pokrywały się z zakresem zadań nałożonych na nich w umowie o pracę.

Na stronach 65-71 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11448-11542 akt sprawy) Sąd Okręgowy przeprowadził drobiazgową analizę materiału dowodowego w tym zakresie, przywołując także i cytując zeznania poszczególnych pracowników, którym powierzono obowiązki pełnomocników lub koordynatorów. Z zeznań tych świadków wynikało, że z przyznaniem określonym pracownikom dodatkowych premii do wynagrodzenia z tytułu powierzonej funkcji łączyło się rzeczywiste zwiększenie obowiązków, a obalić tej tezy oskarżyciel publiczny i posiłkowy nie zdołali.

W konkluzji Sąd I instancji uznał, że nie było dostatecznych podstaw do zakwestionowania tego, że osoby powołane na pełnomocników lub koordynatorów rzeczywiście wykonywały swoje funkcje, a przepisy obowiązujące w Instytucie (...) pozwalały na dyrektorowi – oskarżonemu A. G. (1) na przyznanie premii i nie miały charakteru bezprawnego.

Stanowisko to wydaje się słuszne i nie było kwestionowane w apelacjach przez Prokuratora Okręgowego w Opolu oraz oskarżonych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – Instytutu (...) w K., adw. J. P., a zatem w tym zakresie Sąd Apelacyjny nie miał uprawnień do ingerencji w zapadłe rozstrzygnięcie, zgodnie z zakazem reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k..

Jeżeli chodzi o pozostałe elementy przestępczej niegospodarności, zarzucone w akcie oskarżenia przez prokuratora, to Sąd Okręgowy w Opolu poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, że opisane wyżej zachowania były niegospodarne i wynikały z ignorowania przez oskarżonego A. G. (1) obowiązujących go zasad dyscypliny finansowej, które znał i godził się z ich łamaniem. Jednak Sąd I instancji błędnie uznał, że tylko czynienie bezzasadnych darowizn rzeczowych i pieniężnych o wartości łącznej 274.310,18 złotych stanowiło przestępstwo z art. 296 § 1 k.k., natomiast całkowicie bezzasadnie wyeliminował pozostałe elementy składające się na przestępczą niegospodarność z opisu czynu przypisanego oskarżonemu.

Obaj oskarżyciele podnieśli słusznie, że prawidłowa ocena zachowania oskarżonego A. G. (1), na które składało się wielokrotne oraz podejmowane w krótkich odstępach czasu przekroczenie przez niego uprawnień i niedopełnienie szeregu obowiązków, wynikających tak z ustawy, aktu powołania, jak i uregulowań wewnętrznych (...) wyrządzające szkodę w majątku Instytutu, prowadzą do wniosku przeciwnego nakazując uznać sprawstwo i zawinienie A. G. (1) także we wskazanym powyżej zakresie, w ramach jednego przestępstwa ciągłego z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.. Prowadziło to do zmiany wyroku przez przyjęcie, że oskarżony A. G. (1) dopuścił się przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. co do pozostałych przypadków świadomego przekraczania dyscypliny finansowej.

II. W odniesieniu do **wyrażenia zgody na sprzedaż w celu umorzenia 281 udziałów Instytutu (...) w spółce (...)**, to nie budziło wątpliwości, że skoro umowa spółki (...) (k. 123-132, 764-768) nie dopuszczała możliwości umorzenia przymusowego udziałów, to nie znajdowały zastosowania sposoby wyliczenia wartości udziałów przewidziane w art. 199 § 2 k.s.h., co przedstawiono we wcześniejszym fragmencie niniejszego uzasadnienia.

W tym zakresie podzielono zarzuty wynikające odpowiedzi obrońcy oskarżonego na apelacje oskarżycieli oraz z apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i jego wystąpienia na rozprawie odwoławczej przed Sądem Apelacyjnym, że umowa spółki (...) (k. 123-132, 764-768) przewidywała wyłącznie zapisy o dobrowolnym umorzeniu udziałów (za wynagrodzeniem wraz ze sposobem obliczenia wysokości wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział w wysokości nie niższej od wartości księgowej udziału oraz bez wynagrodzenia), bez zapisów o przymusowym umorzeniu udziałów.

Z tych powodów, jak już wyżej wskazano, nie można było ustalać dla potrzeb postępowania karnego metod ustalania wartości 281 udziałów sprzedanych w celu umorzenia na podstawie decyzji oskarżonego A. G. (1) ani w oparciu o wartość księgową udziałów, ani w oparciu o wyliczenia biegłego R. M.. Należało przyjąć wyłącznie wyliczenia wartości rynkowej udziałów przez analizę czy w 2003r. doszło na rynku wtórnym do transakcji sprzedaży udziałów.

Oceniając wspomniane zachowanie oskarżonego A. G. (1) należy na wstępie podnieść, że jako dyrektor Instytutu (...) w K., miał on obowiązek takiego dbania o interesy majątkowe i finansowe reprezentowanego przez siebie podmiotu, aby nie uszczuplać jego majątku i dbać o przysporzenie tego majątku. Z tego punktu widzenia, imperatywem działań gospodarczych oskarżonego powinien być przede wszystkim interes (...) a dopiero w drugiej kolejności należało uwzględnić interes spółki z o.o. (...) i tylko wtedy go realizować, jeżeli nie był sprzeczny z interesem (...).

Zastrzeżenie to jest ważne, gdyż w wyjaśnieniach oskarżonego A. G. (1) świadków z władz spółki z o.o. (...): M. M. (2) (k. 10706, 11265-11270, 11272-11273), A. M. (k. 10707-10708, 11270-11272), J. J. (k. 11294-11296), J. M. (3) (k. 728-729, 10709), A. C. (k. 730-731), S. P. (k. 11328-11332), M. S. (1) (k. 10687-10697, 11332-11336) wynikało, że działania oskarżonego polegające na wyrażeniu zgody na sprzedaż w celu umorzenia 281 udziałów były korzystne dla spółki z o.o. (...), a zatem także dla głównego udziałowca, czyli (...).

Te wyjaśnienia oskarżonego A. G. (1) i wspierających go świadków należy zdecydowanie odrzucić, gdyż z zeznań świadków: K. G. (k. 10307-10312, 10870-10871, 11282-11284) i J. O. (k. 10163-10175, 11326-11328), pracowników Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, którzy opisali nieprawidłowości, jakie zostały ujawnione podczas kontroli ministerstwa w zarządzaniu przez oskarżonego A. G. (1) Instytutem (...) w K., wynika, że nie było żadnych przesłanek, aby tak dalece ograniczać wysokość udziałów (...) w spółce z o.o. (...), aby prowadziło to do zakwestionowania dominującej roli Instytutu (...) jako udziałowca. Nie było żadnych powodów, aby nie ukształtować w taki sposób udziałów, aby pozostały na poziomie zbliżonym do dotychczasowego, czyli 49 % udziałów, a już na pewno nie były racjonalne działania, aby zasadniczo zmniejszać wysokość udziałów znacznie poniżej dotychczasowej wysokości (np. do 25 %), jak sobie tego życzył i jak to planował oskarżony A. G. (1) (por. zeznania świadka M. K. (4) – k. 58-59, 675-676, 943-944, 7380-7381, 10697-10700) i świadka M. G. – k. 689-690, 10700-10702).

Świadkowie: K. G. (k. 10307-10312, 10870-10871, 11282-11284) i J. O. zakwestionowali zasadniczą linię obrony oskarżonego A. G. (1), która sprowadzała się do wykazania, że z punktu widzenia pomocy finansowej, różnego rodzaju dotacji, kierowanej do podmiotów prywatnych, a także faktu, że znaczna grupa udziałowców nie deklaruowała się czy sprzeda udział czy go umorzy, należało przeprowadzić operację takiego zmniejszenia udziałów (...) w spółce (...), aby uniknąć posiadania przez (...) większości udziału. Taka operacja nie była racjonalna, gdyż w istocie nie pozbawiała spółki możliwości korzystania z pomocy finansowej i dotacji, natomiast w wypadku posiadania większościowego pakietu udziałów przez (...) powodowała większe możliwości kontroli spółki ze strony władz państwowych, zwłaszcza Ministerstwa Gospodarki.

Analizując zachowanie oskarżonego A. G. (1) polegające na akceptacji sprzedaży 281 udziałów w spółce z o.o. (...) w cenie po 100zł za udział trzeba zastrzec, że jako dyrektor (...) oskarżony A. G. (1) nie musiał wcale wyrażać zgody na sprzedaż wspomnianych udziałów w celu umorzenia. Co więcej, to właśnie oskarżony A. G. (1), jak przedstawiciel większościowego udziałowca, zaakceptował, a wręcz legitymizował sprzedaż udziałów w tej cenie, choć mógł zająć takie stanowisko, które pozwalałoby na uzyskanie wyższej ceny udziału.

Było bowiem oczywiste, że sprzedaż 281 udziałów w celu umorzenia przyczyni się do zwiększenia wartości rynkowej pozostałych udziałów, gdyż każdy z pozostałych udziałowców miał obowiązek dopłacić po 450 złotych do każdego udziału. Obejmowało to również 430 pozostałych udziałów (...), przy czym z uwagi na długi (...) było oczywiste, że dopłata przez (...) nastąpi w drodze potrącenia istniejących zobowiązań wobec spółki, a nie w drodze wypłaty środków finansowych. Takie stanowisko przedstawił A. G. (1) na posiedzeniu rady Naukowej (...) w dniu 21 maja 2003r. (k. 28, 622). Niewątpliwie wartość rynkowa udziałów musiała wzrosnąć i oskarżony A. G. (1) zdawał sobie z tego sprawę.

Rezygnacja z podjęcia czynności zmierzających do ustalenia wartości rynkowej wspomnianych udziałów i zawarcie umowy sprzedaży tych udziałów celem umorzenia (...) sp. z o.o. za kwotę łączną 28.100,- złotych, było rażącym naruszeniem przez oskarżonego A. G. (1) zasad gospodarki finansowej Instytutu (...) i spowodowało szkodę w majątku Instytutu.

Charakterystyczne, że oskarżony A. G. (1), łamiąc przy tym zakazy ustawowe nabywania udziałów podległego sobie podmiotu państwowego, wynikające przepisów art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 25 lipca 1985r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2001r. Nr 33, poz. 388). Cytowany przepis art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych stanowił co następuje: „Dyrektor przedsiębiorstwa państwowego, jego zastępca, główny księgowy, osoby zatrudnione na stanowiskach równorzędnych oraz członkowie rady pracowniczej nie mogą mieć udziałów lub akcji przedsiębiorców tworzonych przez to przedsiębiorstwo, a także pozostawać w nich w stosunku pracy, ani świadczyć pracy na ich rzecz na podstawie innego tytułu prawnego. Zakaz ten nie dotyczy członkostwa w radach nadzorczych (ust.1). „Naruszenie przepisu ust. 1 jest podstawą odwołania ze stanowiska lub wypowiedzenia stosunku pracy. Przepisu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U.

Nr 24, poz. 123, z 1986 r. Nr 17, poz. 88, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1989 r. Nr 10, poz. 57, z 1990 r. Nr 17, poz. 99, z 1991 r. Nr 2, poz. 6, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 118, poz. 561 oraz z 1997 r. Nr 43, poz. 272) nie stosuje się (ust. 2).

Wniosek jest dość oczywisty, że skoro oskarżony A. G. (1), mimo zakazu ustawowego, zdecydował się na kupno udziałów (...), to niewątpliwie widział w tym interes finansowy. Zresztą, nie nabywał wspomnianych udziałów osobiście, lecz za pośrednictwem podległej sobie pracownicy, A. P. (1), nabywając notarialnie od indywidualnych udziałowców łącznie 95 udziałów po 100 zł, a zatem za łączną kwotę 9.500 zł (por. umowy kupna udziałów – k. 6014-6123).

Co więcej, w dniu 6 maja 2003 roku, działając z naruszeniem wiążących go i obowiązujących wówczas przepisów: art. 46a ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2002r., Nr 112, poz. 981) w zw. z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 25 lipca 1985r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (w brzmieniu według tekstu jednolitego: Dz. U. z 2001r. Nr 33, poz. 388) oskarżony A. G. (1) nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku zawiadomienia organu założycielskiego którym wówczas był Minister Gospodarki, o zamiarze zbycia 281 udziałów, jakie (...) posiadał w spółce prawa handlowego (...) sp. z o.o., w tym o zawartej w tym zakresie umowie – porozumieniu z dnia 9 kwietnia 2003 roku, w którym cenę jednego udziału określono na 100 złotych.

Obowiązek taki potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2007r. sygn. V CSK – 69/07 (publikacja LEX nr 442625, także k. 8269-8267 akt sprawy). Sąd Najwyższy stwierdził, że zbycie przez przedsiębiorstwo państwowe udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością bez zawiadomienia o zamiarze dokonania transakcji organu założycielskiego, stwarza stan bezskuteczności zawieszonyj tej czynności prawnej. Wprawdzie zgoda na dokonanie czynności, o której mowa w art. 63 § 1 k.c. oznacza oświadczenie woli, a nie decyzję administracyjną, jednak względ na swoiste powiązanie władczych działań państwa z jego rolą właścicielską wyrażoną w konstrukcji Skarbu Państwa, przemawia za dopuszczeniem analogicznego stosowania art. 63 k.c. do przypadku zaniechania powiadomienia organu założycielskiego o zamiarze dokonania czynności określonej w art. 46a ust. 1a ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych. Oznacza to jednoznacznie, że mimo ważności transakcji sprzedaży 281 udziałów w celu umorzenia, oskarżony A. G. (1) nie zrealizował obowiązku ustawowego z art. 46a ust. 1 a cyt. ustawy.

Po ujawnieniu wspomnianych nieprawidłowości i zajęciu stanowiska przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (k. 49-50, 1603-1604) oskarżony A. G. (1) sprzedał M. S. (1) 95 udziałów nabytych uprzednio od indywidualnych osób zbywających za łączną kwotę 52.250 zł, co dawało cenę jednego udziału na kwotę 550 zł (k. 561 akt sprawy). Niewątpliwie ta transakcja miała charakter rynkowy, skoro oskarżony A. G. (1) skupował od indywidualnych osób zbywających udziały po 100 zł, a sprzedał każdy z nich za 550 zł, a zatem według przyczystej wartości.

Bezspornie zatem wartość rynkowa jednego udziału w 2003r. wynosiła co najmniej 550 zł, a zakładając, że Instytut (...) w K. za każdy z 281 udziałów sprzedanych w celu umorzenia otrzymał zaledwie 100 zł, to wartość poniesionej szkody wyniosła 450 zł za jeden udział, co daje ostateczną wartość szkody 126.450 zł (450 zł x 281 = 126.450 zł). Wartość tę (czyli po 550 zł za jeden udział) sygnalizowano także w sprawozdaniu z doraźnej kontroli działań oskarżonego A. G. (1) jako dyrektora (...) przeprowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (k. 2258).

Jak już wyżej wskazano, zawierając umowę o sprzedaży udziałów w celu umorzenia z dnia 6 maja 2003r. (k. 785), niewątpliwie miał świadomość, że 100 zł nie jest rzeczywistą wartością udziałów, a gdyby nie widział korzyści finansowej dla siebie w zakupie indywidualnych udziałów, to nie prowadziłby tych zakupów, wbrew zakazom wynikającym z przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, stosowanych także w jednostkach badawczo – rozwojowych.

Zresztą, zamiar inwestowania przez oskarżonego A. G. (1) w spółkę (...), wcześniej wzmocnioną finansowo między innymi przez sprzedaż w celu umorzenia 281 udziałów, potwierdziły dalsze transakcje kupna i sprzedaży udziałów, których stroną był w następnych latach oskarżony A. G. (1):

- w dniu 7.07.2005r. oskarżony A. G. (1) kupił od J. M. (2) 20 udziałów w (...) za łączną kwotę 1.600 zł, czyli po 80 zł za udział (k. 6927-6928);
- w dniu 24.11.2005r. oskarżony A. G. (1) kupił od K. C. i jej córki B. K. (2) 10 udziałów w (...) za łączną kwotę 800 zł, czyli po 80 zł za udział (k. 6935-6939);
- w dniu 26.05.2006r. oskarżony A. G. (1) kupił od A. P. (1) 300 udziałów w (...) za łączną kwotę 15.540 zł, czyli po 51,80 zł za udział (k. 6942-6943);
- w dniu 10.01.2007r. oskarżony A. G. (1) kupił od M. K. (2) 20 udziałów w (...) za łączną kwotę 51,60 zł, czyli po 2,56 zł za udział (k. 6944-6945).

Zakup wspomnianych udziałów, niezależnie od kwot zakupu, potwierdza, że stanowiły one wymierną wartość rynkową, a koncentracja udziałów w rękach A. G. (1) dawała realny wpływ na działalność gospodarczą (...). Nie można zatem pominąć aspektu, że transakcja sprzedaży 281 udziałów w celu umorzenia stanowiła sposób na uwłaszczenie się na mieniu podległego przedsiębiorstwa przez ówczesnego dyrektora i nie uwzględniała w żadnej mierze interesu Instytutu (...) w K..

Sąd Okręgowy w Opolu błędnie uznał, że ten fragment działalności oskarżonego nie oznacza się znamionami niegospodarności z art. 296 § 1 k.k.. Stanowisko takie było błędne, gdyż zebrane dowody dawały podstawę do przyjęcia, że oskarżony A. G. (1) działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, wielokrotnie przekraczał uprawnienia i nie dopełniał szeregu obowiązków działając na szkodę Instytutu (...) w K. do szeregu zarzuconych w tej sprawie i stwierdzonych wypadków niedopełnienia swoich obowiązków i przekroczenia uprawnień.

Mając powyższe na uwadze, wobec kierunku apelacji wniesionej w tym zakresie przez Prokuratora Okręgowego w Opolu, zmieniono zaskarżony wyrok uzupełniając opis czynu z art. 296 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu A. G. (1) także o to zachowanie. W konsekwencji powiększyło to rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem, jednak nie miało to znaczenia dla przyjętej kwalifikacji prawnej podstawowego typu niegospodarności z art. 296 § 1 k.k..

Zawierając umowę o sprzedaży udziałów w celu umorzenia z dnia 6 maja 2003r. (k. 785), niewątpliwie miał świadomość, że 100 zł nie jest rzeczywistą wartością udziałów, a gdyby nie widział korzyści finansowej dla siebie w zakupie indywidualnych udziałów, to nie prowadziłby tych zakupów, wbrew zakazom wynikającym z przepisów o przedsiębiorstwach państwowych, stosowanych także w jednostkach badawczo – rozwojowych. Zresztą, o świadomości bezprawności zakupów świadczyło to, że natychmiast po ujawnieniu tego faktu wobec Ministerstwa Gospodarki, oskarżony A. G. (1) swoje udziały sprzedał M. S. (1) (k. 561).

III. Jeżeli chodzi o **nieuzasadnione koszty umowy z (...) K. na organizację konferencji, szkoleń, sympozjów i spowodowanie w ten sposób strat w wysokości 30.884,44 zł**, to na stronach 12-15 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11441-11444 akt sprawy), na podstawie materiału dowodowego w postaci: protokołu kontroli skarbowej (...) w O. wraz z załącznikami (załącznik - k. 1-780), opinii biegłego sądowego R. M. (k. 9032-9042, 10051-10060, 10890-10907) oraz wydruków F-K z systemu finansowo – księgowego (k. 2940-3027), Sąd I instancji trafnie ustalił, że w związku z organizacją przez Petrochemię narad dyrektorów i służb Instytut (...) poniósł w latach 1999-2004 dodatkowe wydatki w łącznej wysokości 30.884,44 zł (z czego w 1999r. – 3.318,40 zł, w 2000r. – 918,65 zł, w 2001r. – 6.063,31 zł, w 2002r. – 4.911,96 zł, w 2003r. – 10.513,90 zł, natomiast w 2004r. – 5.158,22 zł). Decyzje o wspomnianych wydatkach, z racji pełnionych obowiązków, podejmował oskarżony A. G. (1),

a ponieważ nie były one objęte umową i stanowiły koszty ponad ustalony ryczałt, dlatego ich poniesienie z punktu widzenia Instytutu było nieuzasadnione.

Niewątpliwie, wobec znacznego ograniczenia możliwości i potrzeby organizacji konferencji, szkoleń, sympozjów, oskarżony A. G. (1) miał obowiązek oceny wspomnianych potrzeb i takiej reakcji, by Instytut (...) nie poniósł dodatkowych kosztów.

Na stronach 59-62 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11488-11491 akt sprawy) Sąd Okręgowy w Opolu przeprowadził w tym zakresie pełną i trafną analizę materiału dowodowego, a także wskazał jednoznacznie, że zachowanie oskarżonego A. G. (1) cechowała w tym zakresie niegospodarność. Jak stwierdził Sąd Okręgowy: „bezsposornie strony łączyła umowa na podstawie której Petrochemia miała organizować szkolenia sympozja, narady itp. **Jednakże w ramach zawartej umowy, za te same usługi świadczone przez Petrochemię były pobierane podwójne płatności. W tym zakresie Sąd przyjął, iż wydatki poniesione przez (...) i zatwierdzone przez Dyrektora A. G. co do kwoty 30.884,44 zł były niezasadne, a takie działanie oskarżonego stanowiło niedopełnienie ciążących na nim obowiązków**” (podkreślenie Sądu Apel. – k. 11488 akt sprawy).

Mimo takich prawidłowych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy w Opolu ten fragment działalności oskarżonego ocenił jak odrębny czyn niegospodarności z art. 296 § 1 k.k., a ponieważ wartość szkody nie przekraczała 200.000 zł, nie dopatrzył się znamion przestępstwa (art. 115 § 5 k.k.).

Stanowisko takie było błędne, gdyż zebrane dowody dawały podstawę do przyjęcia, że oskarżony A. G. (1) działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, wielokrotnie przekraczał uprawnienia i nie dopełniał szeregu obowiązków działając na szkodę Instytutu (...) w K. do szeregu zarzuconych w tej sprawie i stwierdzonych wypadków niedopełnienia swoich obowiązków i przekroczenia uprawnień.

Mając powyższe na uwadze, wobec kierunku apelacji wniesionej w tym zakresie przez Prokuratora Okręgowego w Opolu, zmieniono zaskarżony wyrok uzupełniając opis czynu z art. 296 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu A. G. (1) także o to zachowanie. W konsekwencji powiększyło to rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem, jednak nie miało to znaczenia dla przyjętej kwalifikacji prawnej podstawowego typu niegospodarności z art. 296 § 1 k.k..

IV. W odniesieniu do **udzielania stypendiów fundowanych mimo braku możliwości zatrudnienia absolwentów, co skutkowało umorzeniem wydatkowych kwot**, to na stronach 15-19 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11444-11448 akt sprawy) Sąd Okręgowy w Opolu trafnie ustalił, że oskarżony A. G. (1) dopuścił się w okresie od dnia 20 września 2000r. do dnia 21 listopada 2004r. dalszych niegospodarnych czynności. Nie mając zamiaru, ani możliwości zatrudnienia w (...) absolwentów studiów wyższych, przekroczył swoje uprawnienia w zakresie dyscypliny finansów publicznych w ten sposób, że podpisywał ze studentami, rekrutującymi się głównie z rodzin pracowników Instytutu i znajomych dyrektora, umowy w przedmiocie przyznania stypendiów fundowanych oraz płatnych praktyk studenckich, które w przypadku braku możliwości zatrudnienia w (...), były stypendiami bezzwrotnymi.

Podstawę do takich ustaleń dowodowych dawał materiał dowody w postaci: informacji o poniesionych wydatkach na stypendia fundowane (k. 874), dokumentacji dot. przyznanych przez (...) stypendiów (k. 1196-1197, 2907-3000, 5278), potwierdzeń przelewów z tytułu stypendiów oraz dokumenty z nimi związane (k. 1471-1474), pisma z dnia 1.09.2005r. wraz z załącznikami (k. 1512-1538), planów techniczno – ekonomicznych (...) za lata 1999-2004 (k. 3971-4042), dokumentacji dot. praktyki zawodowej studentów (k. 7275-7284), protokołów posiedzeń Rady Naukowej (...) (k. k. 618-622, 7823-7832), planu techniczno – ekonomiczny (...) na 1999r. (k. 3973-3980), protokołu kontroli skarbowej (...) w O. wraz z załącznikami (załącznik – k. 1-780), a także opinii biegłego sądowego R. M. (k. 9032-9042, 10051-10060, 10890-10907) i zeznań szeregu świadków, którzy byli dziećmi pracowników Instytutu i którym przyznano stypendia fundowane.

Jak słusznie ustalił Sąd I instancji, do końca 2001r. (...) miał prawo tworzyć własny fundusz stypendialny z odpisów z zysku, subwencji oraz darowizn, a sprawozdania finansowe Instytutu za lata 1999-2001r. były zatwierdzane przez Ministra Gospodarki, a także pozytywnie opiniowane przez Radę Naukową Instytutu. W latach 1999-2001 nie były racjonalnie uzasadnione stypendia przyznane przez oskarżonego A. G. (1) kilku osobom, których kierunek studiów nie był związany z pracami Instytutu, a mianowicie:

- 1) w okresie od 20 września 2000 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 9.300,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) I. D., której kierunek studiów (politologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...),
- 2) w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 31 grudnia 2001r. udzielił bezzasadnie stypendium fundowanego w łącznej wysokości 7.440,- złotych (po 620,- złotych miesięcznie) B. C., której kierunek studiów (socjologia) nie był związany z zakresem działalności i prac badawczych (...).

Wreszcie, w okresie od stycznia 2002 roku udzielał stypendiów fundowanych wbrew rozporządzeniu Ministra Nauki z dnia 12 grudnia 2001r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu gospodarki finansowej jednostek badawczo – rozwojowych (Dz. U. z 2001r. Nr 153, poz. 1764), które nie przewidywało możliwości tworzenia funduszu stypendialnego i czynienia odpisów na ten fundusz, w tym: za 2002r. – w wysokości 57.150,- złotych; za 2003r. – w wysokości 55.880,- złotych oraz za 2004r. – w wysokości 53.340,- złotych, w tym także bezzasadnie: I. D., B. C. i K. F., których kierunki studiów nie były związane z zakresem działalności i prac badawczych (...).

Mimo prawidłowych ustaleń faktycznych co do niegospodarności działań oskarżonego w tym zakresie Sąd Okręgowy w Opolu ten fragment działalności oskarżonego ocenił jak odrębny czyn niegospodarności z art. 296 § 1 k.k., a ponieważ wartość szkody nie przekraczała 200.000 zł, nie dopatrywał się znamion przestępstwa (art. 115 § 5 k.k.). Stwierdził co następuje: „ocena kwalifikacji prawnej zachowań A. G. (1) dotyczących przyznanych stypendiów i płatnych praktyk studenckich również została dokonana w pierwszej kolejności w oparciu o kryterium skutku. Szkada majątkowa jest wynikiem czynności sprawczych opisanych w art. 296 § 1 kk, a zatem sprawca swoim zachowaniem musi doprowadzić do wyrządzenia szkody li tylko po stronie podmiotu którym zarządza. Owszem w tym wypadku zachowanie oskarżonego A. G. (1) zostało ocenione negatywnie i Sąd przyjął, iż zarzut aktu oskarżenia był częściowo zasadny (...) mimo, iż kwota szkody jaką poniósł realnie Instytut w wyniku działań oskarżonego który przyznawał stypendia nie mając ku temu ustawowego upoważnienia, została podwyższona (w wyniku przyjętych wskazań Sądu Apelacyjnego o kwoty stypendiów przyznanych studentom kierunków nie związanych z przedmiotem działania instytutu do kwoty 166.213,- zł) w dalszym ciągu nie przekroczyła ustawowego progu kwoty 200.000,- zł. Wobec braku jednego ze znamion przestępstwa, Sąd był zobowiązany do modyfikacji czynu zarzucanego w części wstępnej wyroku i pominięcia w opisie czynu przypisanego również tej grupy zachowań oskarżonego” (k. 11494 akt sprawy).

Stanowisko takie było błędne, gdyż zebrane dowody dawały podstawę do przyjęcia, że oskarżony A. G. (1) działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, wielokrotnie przekraczał uprawnienia i nie dopełniał szeregu obowiązków działając na szkodę Instytutu (...) w K. do szeregu zarzucanych w tej sprawie i stwierdzonych wypadków niedopełnienia swoich obowiązków i przekroczenia uprawnień.

Mając powyższe na uwadze, wobec kierunku apelacji wniesionej w tym zakresie przez Prokuratora Okręgowego w Opolu, zmieniono zaskarżony wyrok uzupełniając opis czynu z art. 296 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu A. G. (1) także o to zachowanie. W konsekwencji powiększyło to rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem, jednak nie miało to znaczenia dla przyjętej kwalifikacji prawnej podstawowego typu niegospodarności z art. 296 § 1 k.k..

Wartość bezzasadnie udzielonych stypendiów ustalono w oparciu do dokumentację w tym zakresie, opinię biegłego sądowego R. M. (k. 9032-9042, 10051-10060, 10890-10907), szczególnie w tej części, gdy jeszcze podczas śledztwa zmodyfikował pierwotnie błędne wyliczenie (k. 9038), a także o analizę umów stypendialnych (k. 1512-1546), analizę wypłat z tego tytułu i zeznania świadków, szczególnie: K. F. (k. 1211-1212), I. D. (k. 1217-1218) i B. K. (2) (k. 1221-1222).

Analiza czym łącznie spowodował szkodę w wysokości 183.110,- złotych działając na szkodę Instytutu (...), a tym samym Skarbu Państwa.

V. Jeżeli chodzi o **bezzasadne przyznanie nagród adwokatowi M. S. (1) i radcy prawnemu P. B. z funduszu, z którego nie mogły być realizowane**, to w pełni trafne były ustalenia Sądu Okręgowego w Opolu zawarte na stronach 25-28 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 11454-11457 akt sprawy), że w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 21 listopada 2004r. oskarżony A. G. (1), wbrew obowiązującym go przepisom, przyznał z R. DN ((...)) tworzonej z (...), nagrody wymienionym pełnomocnikom w łącznej wysokości 39.406,13 zł, w tym adwokatowi M. S. (1) w wysokości 30.500,00 zł, zaś radcy prawnemu P. B. w kwocie 8.906,13 zł. Jak słusznie stwierdził Sąd I instancji, „oskarżony nie miał prawnych podstaw do przyznawania ww. prawnikom jakichkolwiek dodatkowych kwot poza kwotami wynikającymi z zawartych umów dotyczących pomocy prawnej. Nie przewidują tego przepisy dotyczące tworzenia funduszu wdrożeniowego oraz wypłacenia z niego środków na nagrody indywidualne dla pracowników Instytutu, oraz osób spoza Instytutu za wkład pracy w osiągnięciu efektów przez podmiot wdrażający i przekazujący środki na rzecz Instytutu. Wypłat dla prawników nie określał również układ zbiorowy pracy lub regulamin ustalany przez jednostkę. Jakkolwiek ze środków ustalonych decyzją dyrektora, jako odpis na (...), wydzielano się 10% rezerwy dyrektora, przeznaczoną na fundusz rezerwowy, to zarządzenia nagrody z R. Dyrektora przyznawane były osobom z Instytutu i spoza Instytutu, które przyczyniły się do powstania wymiernych efektów wdrożenia w sposób pośredni - 50% przekazywano do dyspozycji kierownika tematu, którego decyzja o przyznaniu nagrody z tej części była ostateczna, z pozostałych 50% R. – nagrody przyznawał dyrektor; do podmiotów tych nie zaliczają się prawnicy świadczący pomoc prawną. Zatem na podstawie przywołanych aktów prawnych Sąd uznał, że działania oskarżonego A. G. (1) polegające na przyznaniu w latach 1999 - 2004 adwokatowi M. S. (1) oraz radcy prawnemu P. B. nagród z R. DN ((...)) tworzonej ze środków (...), nie miały oparcia w obowiązujących regulacjach prawnych” (strona 72 uzasadnienia wyroku – k. 11501 akt sprawy).

Mimo prawidłowych ustaleń faktycznych co do niegospodarności działań oskarżonego w tym zakresie Sąd Okręgowy w Opolu ten fragment działalności oskarżonego ocenił jak odrębny czyn niegospodarności z art. 296 § 1 k.k., a ponieważ wartość szkody nie przekraczała 200.000 zł, nie dopatrywał się znamion przestępstwa (art. 115 § 5 k.k.).

Stanowisko takie było błędne, gdyż zebrane dowody dawały podstawę do przyjęcia, że oskarżony A. G. (1) działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasowych, mając świadomość obowiązujących go przepisów dotyczących dyscypliny finansowej i godząc się na ich wielokrotne naruszenie, wielokrotnie przekraczał uprawnienia i nie dopełniał szeregu obowiązków działając na szkodę Instytutu (...) w K. do szeregu zarzuconych w tej sprawie i stwierdzonych wypadków niedopełnienia swoich obowiązków i przekroczenia uprawnień.

Mając powyższe na uwadze, wobec kierunku apelacji wniesionej w tym zakresie przez Prokuratora Okręgowego w Opolu, zmieniono zaskarżony wyrok uzupełniając opis czynu z art. 296 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu A. G. (1) także o to zachowanie. W konsekwencji powiększyło to rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem, jednak nie miało to znaczenia dla przyjętej kwalifikacji prawnej podstawowego typu niegospodarności z art. 296 § 1 k.k..

VI. Podsumowując opisane wyżej działania w ramach przestępczej niegospodarności z art. 296 § 1 k.k. należy stwierdzić, że oskarżony A. G. (1) spowodował łącznie znaczną szkodę majątkową w łącznej wysokości nie mniejszej niż 654.160,75 złotych na szkodę (...).

Dokonując uzupełnienia opisu przestępstwa z art. 296 § 1 k.k. przypisanego oskarżonemu A. G. (1) Sąd Apelacyjny czuwał, by nie naruszyć zakazu ne peius z art. 454 § 2 k.p.k.. Było to możliwe ponieważ kara orzeczona przez Sąd Okręgowy w Opolu wobec oskarżonego A. G. (1) nie jawiła się jako rażąco niewspółmierna, a po zmianie opisu przestępstwa przypisanego oskarżonemu A. G. (1), Sąd Apelacyjny na podstawie art. 296 § 1 k.k. wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 3 (trzech) lat próby. Utrzymano w mocy orzeczenia o grzywnie z art. 71 § 1 k.k. i środka karnym z art. 41 § 1 k.k..

VII. Apelacja oskarżyciela publicznego była zasadna także w tej części, w jakiej zarzuciła obrazę przepisów postępowania, a to art. 624 § 1 k.p.k. polegającą na zwolnieniu oskarżonego A. G. (1) od poniesienia w całości na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych. Rzeczywiście, sytuacja osobista, rodzinna, majątkowa oskarżonego oraz wysokość osiągniętych przez niego dochodów, jak również względy słuszności, sprzeciwiały się zdecydowanie wnioskowi, że uiszczenie kosztów sądowych było dla oskarżonego zbyt uciążliwe. Oskarżony A. G. (1) jest osobą majątną, co potwierdzają jego wyjaśnienia (k. 10681), wywiady policyjne uzyskane na podstawie art. 213 § 1 k.p.k. (k. 5282, 10538) i zaświadczenia o posiadanych przez niego nieruchomościach (k. 5299, 5305).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 633 k.p.k. zasądono a od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa 5/6 kosztów sądowych za postępowanie przed sądem I instancji, na co składają się wydatki Skarbu Państwa w tym postępowaniu oraz w postępowaniu przygotowawczym, bez opłaty, a nadto stwierdza, że pozostałe koszty tego postępowania ponosi Skarb Państwa.

Należności w wysokości 1/6 ogólnych kosztów, które nie obciążyły oskarżonego tylko Skarb Państwa były związane z tą częścią zarzuconego czynu, która dotyczyła niegospodarności wynikającej z przekroczenia uprawnień w zakresie dysponowania finansami publicznymi w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 21 listopada 2004 roku, poprzez powierzenie 23 pracownikom stanowisk pełnomocników i koordynatorów i przyznawanie im niezgodne z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy premii do wynagrodzenia. Żaden z oskarżycieli nie kwestionował ustaleń o braku podstaw do przypisania oskarżonemu A. G. (1) w tym zakresie niegospodarności, a zatem orzeczenie Sądu I instancji było co do tego fragmentu działalności oskarżonego prawidłowe.

VIII. Nie był zasadny zarzut Prokuratora Okręgowego w Opolu jakoby Sąd I instancji dopuścił się obrzydzenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na zaniechaniu wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku w zakresie, w jakim zaniechał orzeczenia wobec oskarżonego zobowiązania do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody. Prokurator argumentował, że zostały spełnione przesłanki formalne orzeczenia tego środka, zaś oskarżyciel wnioskował o nałożenie na oskarżonego A. G. (1) takiego obowiązku. Jednak, wbrew zarzutom apelacji, brak wyjaśnienia podstaw nieorzeczenia obowiązku naprawienia szkody nie rzutował na prawidłowość wyroku w tym zakresie, a sposób sformułowania zarzutu apelacyjnego, zważywszy na ograniczenia wynikające z zakazu reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k. nie pozwalał na orzeczenie w instancji odwoławczej obowiązku naprawienia szkody zarówno na podstawie art. 46 § 1 k.k., jak i art. 72 § 2 k.k..

Po pierwsze, w trzeba jasno zaznaczyć, że ani w pierwszym procesie przed Sądem Okręgowym w Opolu o sygn. akt III K – 67/11, ani w ponownym procesie nie został złożony w trybie art. 49a k.p.k. przez przedstawicieli Instytutu (...) w K. wniosek o nałożenie na oskarżonego A. G. (1) obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k.. Byli przy tym przesłuchiwanymi kolejnymi świadkami, reprezentujący kierownictwo Instytutu (...) na przestrzeni lat: T. T. (k. 10764-10766) i A. K. (2) (k. 11277-11282). Takiego wniosku również nie złożył pełnomocnik procesowy Instytutu (...) w K. z powołaniem się na przepisy art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 49a k.p.k..

Po wtóre, po raz pierwszy wniosek o nałożenie na oskarżonego A. G. (1) obowiązku naprawienia szkody złożył prokurator w mowie końcowej w dniu 29.08.2012r. w pierwszym procesie przed Sądem Okręgowym w Opolu o sygn. akt III K – 67/11 (k. 10991). Domagał się zobowiązania oskarżonego do naprawienia szkody w wysokości 2.650.066,09 złotych, jednak bez wskazania, czy podstawą tego żądania jest przepis art. 46 § 1 k.k., czy przepis art. 72 § 2 k.k.. Było to istotne, gdyż prokurator wnioskował o wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a zatem właśnie przepis art. 72 § 2 k.k. mógł być podstawą takiego wniosku. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego przyłączył się do wniosku prokuratora, bez wskazania podstawy prawnej szkody (k. 10991).

Po trzecie, po uchyleniu poprzednio zapadłego wyroku, wniosek prokuratora ogłoszony w mowie końcowej w dniu 29.08.2012r. przed Sądem Okręgowym w Opolu o sygn. akt III K – 67/11 (k. 10991), ani wniosek pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, nie aktualizowały się automatycznie na gruncie art. 46 § 1 k.k., skoro nie wskazano jednoznacznie, że ten przepis był jego podstawą, natomiast dyrektor Instytutu (...) – świadek A. K. (2) podczas

przesłuchania wniosku z art. 46 § 1 k.k. nie złożył (k. 11277-11282), podobnie jak pełnomocnik procesowy Instytutu (...).

Po czwarte, w w obecnym procesie prokurator ponownie złożył wniosek o nałożenie na oskarżonego A. G. (1) obowiązku naprawienia szkody w mowie końcowej w dniu 24.02.2014r. (k. 11380-11381). Domagał się zobowiązania oskarżonego do naprawienia szkody w wysokości 2.650.066,09 złotych, jednak bez wskazania, czy podstawą tego żądania jest przepis art. 46 § 1 k.k., czy przepis art. 72 § 2 k.k.. Było to istotne, gdyż prokurator wnioskował o wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego przyłączył się do wniosku prokuratora, bez wskazania podstawy prawnej szkody (k. 11380-11381). Swoje stanowiska obaj oskarżyciele podtrzymali na ostatniej rozprawie w dniu 9.04.2014r. bez wskazania, czy podstawą tego żądania jest przepis art. 46 § 1 k.k., czy przepis art. 72 § 2 k.k. (k. 11413).

Oznacza to, że nie było w realiach niniejszej sprawy po stronie Sądu I instancji obowiązku orzeczenia naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k., natomiast Sąd ten nie zdecydował się na takie fakultatywne orzeczenie na podstawie wspomnianego przepisu oraz art. 72 § 2 k.k..

Należy także z mocą ponownie podkreślić, że sposób sformułowania zarzutu apelacyjnego, zważywszy na ograniczenia wynikające z zakazu reformationis in peius z art. 434 § 1 k.p.k. nie pozwalał na orzeczenie w instancji odwoławczej obowiązku naprawienia szkody zarówno na podstawie art. 46 § 1 k.k., jak i art. 72 § 2 k.k.. Mając powyższe na uwadze, utrzymano w mocy zaskarżone orzeczenie.

Oczywiście, nadal możliwe wydaje się zaspokojenie pokrzywdzonego na drodze procesu cywilnego. Zgodnie z przepisem art. 442¹ § 2 Kodeksu cywilnego jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Orzeczenia o kosztach postępowania

Na podstawie art. 635 k.p.k. oraz art. 627 k.p.k. zasądza od oskarżonego A. G. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego Instytutu (...) w K. 600,- (sześćset) zł tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym. Wysokość należnego wynagrodzenia adwokackiego ustalono w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późniejszymi zmianami).

Na podstawie art. 635 k.p.k. zasądzono od oskarżonego A. G. (1) na rzecz Skarbu Państwa 2.900,- (dwa tysiące dziewięćset) złotych tytułem przypadających na niego koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, na co składa się 20,- złotych zryczałtowanych wydatków Skarbu Państwa w tym postępowaniu z tytułu doręczenia pism i wezwań oraz 2.880,- złotych tytułem opłaty za obie instancje.

Należności z tytułu wydatków Skarbu Państwa były związane z wysokością ryczałtu za doręczenie wezwań i pism w postępowaniu odwoławczym (§ 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym – Dz. U. z 2004r. Nr 4, poz. 25). Uwzględniono przy tym stan majątkowy, rodzinny i osobisty oskarżonego, a także jego możliwości finansowe.